

Rød
Valgallianse

Program

- *Prinsippprogram*
- *Arbeidsprogram*

Vedtatt på RVs landsmøte 12. februar 1995

Rød Valgallianse

Innhold:

Prinsippprogram

1. Mål	4
2. Kapitalismen.....	5
3. Imperialismen	6
4. Det kapitalistiske Norge	9
5. Norge og imperialismen.....	14
6. Hvordan forandre samfunnet.....	15
7. En ny type sosialisme.....	18
8. Krefte for samfunnsforandring	24
9. Rød Valgallianse	27

Arbeidsprogram

1. Berebjelkar i RVs politikk	30
2. Forsvar norsk sjølvråderett - nei til EU og EØS	31
3. På lag med naturen eller miljømord i framtida òg?.....	32
4. RVs økonomiske politikk: kamp mot marknadsliberalismen.....	36
5. Auka rettar for arbeidsfolk.....	40
6. Stønad til samiske rettar	42
7. Stopp avfolkinga - for eit livskraftig distriktsnoreg	42
8. Eit økologisk og sterkt norsk landbruk	44
9. Oppbygging av fiskeressursane og kystfisket.....	45
10. For full kvinnefrigjering.....	47
11. Mot all rasisme - for eit fleirkulturelt sanfunn	51
12. Velferd	53
13. Skule og utdanning.....	56
14. Kultur og media	61
15. Samferdslepolitikk.....	63
16. Gode og rimelige bustader til alle	64
17. Mot rusmisbruk og rusgiftskader.....	66
18. Redusert kriminalitet.....	67
19. For homofil og lesbisk frigjering.....	68
20. For internasjonal solidaritet og frigjering.....	69
21. Forsvars- og militærpolitikk.....	71
22. Forsvar og utvid dei demokratiske rettane.....	74
Eit alternativt Noreg utanfor EU og EØS	77

Prinsippprogram

1. Mål

Rød Valgallianse kjemper for et samfunnssystem som er basert på økologisk forsvarlig forvaltning av naturressursene, ivaretar det biologiske mangfoldet, og sikrer livsgrunnlaget for framtidens generasjoner.

Rød Valgallianse kjemper for en verden av samfunn uten nød, undertrykking og utbytting.

RVs mål er et samfunn uten klasser, uten kvinneundertrykking og rasisme. RV kjemper for et samfunn der kløfta mellom styrende og styrte er erstatta av alles direkte innflytelse på egne liv og på utviklinga av samfunnet. Det er et samfunn hvor alle er verdifulle medmennesker.

Rød Valgallianses mål er en samfunnsform hvor menneskenes grunnleggende behov styrer produksjonen, og hvor alle kan leve et allsidig liv med rike muligheter til å utvikle seg. Arbeidet skal gi mulighet for skaperglede og være en kilde til utvikling av enkeltmennesker og fellesskapet.

Den samfunnsformen som er skissert her er bl.a. inspirert av den visjonen Karl Marx kalte kommunismen, men den har ikke noe felles med de byråkratiserte klassesamfunna som har gått under denne betegnelsen.

Denne samfunnsformen forutsetter en høyt utvikla vitenskap og teknologi, en base av fornybare energiressurser og en langvarig sosialistisk periode med klasse-, kvinne- og miljøkamp.

I verden i dag er kapitalismen, imperialismen og kvinneundertrykkinga, hovedhindrene for utvikling i en retning som følger av disse langsiktige måla.

2. Kapitalismen

Samfunnets splittelse i klasser er ikke naturgitt, men historisk oppstått og forgjengelig. Forholdet mellom klassene har stadig vært i forandring. Herskerklasser har oppstått og gått under. Slik vil det fortsette til alle klassesamfunn er avskaffa.

Kapitalismen skiller seg fra tidligere klassesamfunn ved at utbyttinga er mer skjult. To hovedklasser står overfor hverandre i produksjonsprosessen. På den ene side kapitalistene som eier kapital og produksjonsmidler - på den andre side arbeiderne som er formelt «frie», men som ikke har annet valg enn å selge arbeidskrafta si for å livnære seg. Arbeidet har større verdi enn det arbeiderne får i lønn. Arbeidskrafta er en kilde til merverdi eller profitt for kapitalistene. Målet for kapitalistisk produksjon er ikke å tilfredsstille folks behov, men å gjøre profitten og dermed kapitalakkumulasjonen størst mulig.

Den kapitalistiske produksjonsmåten representerte et historisk framskritt i det den åpna for en voldsom framgang i teknologisk nivå, i produktivitet og i produksjonen av goder i samfunnet. Men det blir stadig tydeligere at kapitalismen står i veien for en bærekraftig utvikling for flertallet av menneskene i verden.

Jorda har nok mat til å fø alle og nok ressurser til å gi alle et godt liv. Menneskene har nok kunnskaper om hvordan miljøet ødelegges og hvordan miljømordet skal stanses. Likevel øker gapet mellom jordas fattige og rike land, millioner av mennesker dør av sult og underernæring, miljømordet fortsetter med økt styrke, og rivaliseringa innenfor kapitalismen fører til stadig nye og brutale kriger. Uløste oppgaver står i kø, og køen av arbeidsløse som kunne løst oppgavene, teller nye millioner hvert år. Levekåra til arbeidsfolk i den rike verden forverres. Jakta etter maksimal profitt er drivkrafta som styrer denne utviklinga. Borgerskapet sitter med den økonomiske og politiske makta mens arbeiderklassen og de breie lag av folket utbyttes og undertrykkes.

Borgerskapet er på offensiven og det foregår en storstilt omfordelingspolitikk over alt i verden. Store deler av verdiene som skapes overføres fra de fattige og vanlige lønsmottakere til de rike, og fra det offentlige til private kapitalinteresser. En markedsliberalistisk ideologi i borgerskapet og friere spill for markedskreftene har i flere år

vært på frammarsj. Økt frihandel, fri bevegelse av kapital, fjerning av lover og reguleringer som styrer kapitalen, og stansing av veksten eller direkte reduksjoner i offentlige velferdsordninger, er tiltak som settes inn overalt. Monopoliseringa innenfor kapitalismen skjer med stor fart. Noen få multinasjonale selskaper kontrollerer mesteparten av produksjon og handel.

Kapitalismen har ført videre tusenårig kvinneundertrykking. Avskaffelse av kvinneundertrykkinga er nå uløselig knyttet til avskaffing av kapitalismen. Kvinnene undertrykkes økonomisk og ideologisk både i de rike og fattige landa.

3. Imperialismen

Gjennom utviklinga av de store monopolene og kapitaleksporten på slutten av forrige og begynnelsen av dette århundret gikk kapitalismen over i den imperialistiske fasen. Imperialismen holder flertallet av verdens land nede i fattigdom, tar livet av millioner av mennesker hvert år, og står for gigantiske miljøødeleggelser over hele kloden. Rasisme og nasjonal undertrykkelse har vært og er en forutsetning for kapitalismens ekspansjon og utbytting.

Den moderne kapitalismen er imperialistisk. Kapitalakkumulasjon fører til internasjonal ekspansjon. Konkurransen om markeder går over i rivalisering om innflytelsessfærer og til krig. Folk og samfunn over hele verden underlegges kapitalens behov og presses inn i den imperialistiske arbeidsdelinga.

Rikdommen konsentreres i «Nord», fattigdommen i «Sør». Utviklinga av de produktivkreftene som kunne ført til bedre liv for flertallet blir under de kapitalistiske produksjonsforholda mer og mer omvandra til destruksjonskrefter: En type vekst som truer livet på jorda, avanserte masseødeleggelsesvåpen, kronisk og økende massearbeidsløshet på alle kontinenter osv. Dette er bakgrunnen for at RV sier at valget står mellom «sosialisme eller barbari».

En ny imperialistisk verdensorden

- Fra supermaktskonflikt til trekanten USA, Japan og EU.

Etter sammenbruddet for Sovjet og etter «den kalde krigen» mellom supermaktene, er den internasjonale utviklinga prega av konkurransen

og rivaliseringa mellom tre imperialistiske sentra. USA er den eneste supermakta, men er relativt sett i økonomisk tilbakegang og er helt avhengig av den militære styrken sin. Europaunionen vil hevde seg i det økonomiske kappløpet gjennom mer markeds kapitalisme innad, og ved toll- og asylmurer og militær oppbygging gjennom Vestunionen utad. Japan står i fremste rekke i et sterkt kapitalistisk vekstsentrum med flere sterke nyindustrialiserte land og med et halvkapitalistisk Kina som raskt øker kapasiteten sin.

Russland er sterkt svekka i forhold til det tidligere Sovjet, og er blitt avhengig av Vesten. Ambisjonene om fortsatt å gjøre seg gjeldende retter seg mot deler av det tidligere sovjetimperiet.

Delvis er forholdet mellom de sterkeste imperialistlandene prega av motsetningsfylt samarbeid, f.eks. gjennom samordning av militære aksjoner i 3. verdenland. Men de åpne motsetningene mellom dem blir klarere. Det viser seg bl.a. gjennom proteksjonisme, tendenser til handelskrig, og i at de drar i ulike retninger i internasjonale konflikter. På kort sikt fører dette til opptrapping av lokale og regionale kriger som f.eks. på Balkan. På lengre sikt kan konflikten mellom de tre sidene være en kime til enda større kriger. RV mener den internasjonale arbeiderklassen ikke har noen interesse av å støtte noen av «de tre».

Europaunionen

Hovedkraften bak dannelsen av EU er det europeiske storborgerskapets behov for å styrke sin økonomiske konkurransevne. Den stadig økende konkurransen med USA og Japan har økt behovet for økonomisk og politisk integrasjon. Gjennom et mest mulig fritt marked, fleksibel og billig arbeidskraft, en felles valuta og mest mulig felles økonomisk politikk, skal Europa gjenreise kontinentets økonomiske styrke. De mest EU-vennlige kreftene kjemper nå for en europeisk statsdannelse med felles utenriks- og forsvarspolitikk.

Tyskland spiller en stadig mer dominerende rolle i Europa. Det er i dag de kreftene som kjemper for et sterkt integrert EU som er på offensiven i tysk politikk. Den tyske dominansen har økt motsetningene i EU til et for tett unionssamarbeid.

RVs motstand mot EU er basert på forsvaret av sjølråderetten og på antikapitalisme og antiimperialisme. Denne motstanden står fast enten

EU vil bli prega av indre rivalisering eller fortsetter på veien mot et Europas Forente Stater. Opp mot det kapitalistiske EU-samarbeidet vil RV sette styrking av det folkelige samarbeidet i Europa.

Imperialismen og folkene i den 3. verden

Imperialismen utbytter de breie folkemassene i den 3. verden ved at:

- De er tvunget inn i en ensidig råvareøkonomi og et ulikt bytte. Prisene på råvarene faller stadig i forhold til prisene på industriprodukter.
- De er i gjeldskrise. Verdensbanken og Det internasjonale pengefondet (IMF) presser statene i den 3. verden til å skjære ytterligere ned på levevilkåra for de fattige, for at de skal greie lån og avdrag. De multinasjonale selskapene trekker ut profitt på investeringene sine, og tapper 3. verdenland for naturressurser.

Forholdet mellom de rike borgerskapene i «Nord» og de fattige folkemassene i «Sør» hviler på arven fra koloniperioden. Makt og utbytting opprettholdes gjennom allianser mellom imperialismen og overklasser i 3. verdenlanda. Forsøk på nasjonal og sosial frigjøring blir møtt med militær makt, ofte invasjoner.

Utvikling på imperialismens premisser undertrykker kvinnene i den 3. verden særskilt. Mange av av kvinnebøndene er blitt pressa til å gi opp allsidig matproduksjon på egen jord til fordel for «cash crop», råvareproduksjon for eksport. Det er oppretta egne økonomiske soner for å friste utenlandsk kapital med dårlige faglige rettigheter og spesielt billig arbeidskraft. Her er arbeidsstokken kvinnedominert. Internasjonal kjønnshandel er voksende.

Konsentrasjonen av rikdom i «Nord» og fattigdom i «Sør» truer i dag det globale miljøet. Produksjonen og livsformen i de kapitalistiske kjerneområdene er f.eks. basert på store CO₂ utslipp som øker drivhuseffekten, mens bøndene i mange 3. verdenland tvinges til å ødelegge jordsmonnet ved den ensidige råvareproduksjonen og ved at de fattige bøndene må hogge verneskogen for å få til brensel. Denne utviklingen vil bli forsterket med utfallet av den siste GATT-runden og opprettelsen a det nye internasjonale frihandelsregimet gjennom WTO. Med utvidet bruk av patent samt forbud mot restriksjoner på kapitalflyt

legges det avgjørende hinder for økonomisk utvikling i de fattigste land.

Den imperialistisk skapte kløfta mellom det rike «Nord» og det fattige «Sør» danner et viktig grunnlag for rasisme. Den gir grunnlag for forestillinger om at «vi» har høyere verdi enn «dem». Statsapparatene i de imperialistiske landa byger «murer» for å holde flyktninger og asylsøkere ute. Høyreekstremer rasister og nazister i de kapitalistiske landa spiller på folks utrygghet og nasjonalsjåvinisme og prøver å gjøre innvandrerne til syndebukker for problemer som følger av kapitalismen.

Hovedkrafta mot imperialismen

Etter den 2. verdenskrig har den nasjonale og sosiale frigjøringskampen i den 3. verden vært hovedkrafta i kampen mot imperialismen. Slik er det fortsatt. Samtidig har imperialismen vist stor evne til å bevare innflytelsen i land som har forsøkt å frigjøre seg.

De fleste regjeringene i den 3. verden samarbeider med imperialismen og undertrykker sine egne folk.

Kina er ikke lenger noen anti-imperialistisk kraft, men fører en nasjonalt orientert stormaktspolitikk.

I de utvikla kapitalistiske landene er det arbeiderklassen som står i skarpest motsetningsforhold til kapitalismen og borgerskapet. For å velte kapitalismen i de rike landa, må arbeiderklassen alliere seg med andre klasser og grupper i folket. På verdensbasis må arbeiderklassen og folket i de rike landa støtte opp om kampene som folkene fører i den 3. verden.

4. Det kapitalistiske Norge

Norge er et kapitalistisk klassesamfunn som følger de samme hovedtrekka i utviklinga som andre rike kapitalistiske land. Arbeidsfolks slit og utbytting av arbeiderklassen er hovedkilden til rikdommene i Norge. Både direkte og indirekte utsuging og undertrykking av koloniene og seinere det som kalles den 3. verden, er

en annen viktig kilde. Billig arbeidskraft fra titusener av «gjestearbeidere», innvandrere og flyktninger, er en form for utbytting som har betydd mye for landets utvikling de siste 30 årene. Den særegne utbyttinga av kvinner er en tredje hovedkilde. Rovdrift på naturen er en fjerde. Den enorme olje- og gassutvinninga som på få år tømmer ressursene det har tatt naturen millioner av år å skape, er det klareste eksempelet.

Klassemakt

Samfunnsforholda i Norge er bl.a. er kjennetegna av at:

De viktigste produksjonsmidlene er eid og disponert av et storborgerskap som utgjør noen få prosent av befolkninga. Investeringene ikke er styrt ut fra folks behov, men ut fra hva som gir kapitalistene høyest profitt. Godene er skeivt fordelt: På den ene sida rein luksus, på den andre sida et økende antall fattige. F.eks. er gjennomsnittlig levealder på Vestkanten i Oslo nesten 10 år høyere enn på Østkanten. Som i mesteparten av verden angripes nå den offentlige velferden og arbeiderklassens og folkets levekår og rettigheter. Reguleringer av markedskreftene avvikles og kapitalen får større spillerom. Som et resultat av det øker klasseforskjellene.

Mange av de viktigste avgjørelsene blir ikke tatt av folkevalgte, men i styrerom og bankdireksjoner. Gjennom EØS-avtalen blir mye av det viktigste bestemt av storkapitalistisk lobbyvirksomhet overfor byråkratiet i Brussel.

Staten er borgerskapets stat og ivaretar borgerskapets interesser

Dette sikres ikke bare gjennom den dominerende borgerlige politikken, men også gjennom kapitalistisk lobbyvirksomhet, ved sammensetninga av ledersjiktet i forvaltninga osv. Kjerna i statsapparatet er et voldsapparat av militær og politi som «om nødvendig» settes inn mot arbeidere og andre grupper i kamp. Staten spiller også en svært viktig økonomisk rolle som «felleskapitalist». Dels som eier eller medeier i storselskaper, dels som forvalter av 60% av bruttonasjonalproduktet.

Demokratiske rettigheter og frie valg mellom flere partier er viktige rettigheter for folket og av stor betydning. Det er likevel borgerskapet med monopolborgerskapet i spissen som har den politiske og økonomiske makta i Norge.

Borgerskapets makt bygger i sterk grad på et ideologisk hegemoni, «de herskendes tanker er de herskende tanker». Her spiller mediasituasjonen en viktig rolle. Det samme gjør kommersialiseringa av kultur, idrett og hverdagsliv.

Det er en utstrakt grad av fremmedgjøring. Arbeiderne har ikke makt over sitt eget arbeid eller over de verdiene de skaper gjennom arbeidet sitt. Folk flest flest føler avmakt overfor viktige beslutninger som er med på å styre liva deres. Kapitalismen omskaper stadig mer til varer - også menneskelige relasjoner.

Kvinneundertrykking

Hovedhinderet for kvinnefrigjøring er det kapitalistiske systemet og borgerskapets makt, men også menns privilegier er et hinder. Mannsmakt og menns undertrykking av kvinner er ikke bare uakseptabelt i seg sjøl, men også en forutsetning for det bestående samfunnssystem.

Kvinneundertrykkinga er historisk overlevert og innvevd i det økonomiske systemet under kapitalismen. Organiseringa i familier holder kostnadene på reproduksjon av arbeidskrafta nede og øker profitten. I familiene gjøres det, målt i tid, like mye ulønna hus- og omsorgs-arbeid som alt lønnsarbeidet i det norske samfunnet. Størstedelen av dette arbeidet utføres av kvinner, og det er en nær sammenheng mellom dette og at kvinner som «sosialt kjønn» er underordna på arbeidsmarkedet og har lavere lønn enn menn. Kvinner er også ideologisk undertrykt bl.a. gjennom kvinnesynet i reklamen, i pornoen osv. Et ekstremt uttrykk for kvinneundertrykkinga er menns mishandling.

Undertrykkinga av den samiske befolkninga

Historisk er den samiske nasjonen blitt undertrykt bl.a. ved at samefolket er blitt splitta mellom fire stater og ved forsøk på å utrydde samisk språk, kultur og identitet. Den norske staten fratar fortsatt samefolket urrettighetene til land og vann, og åpner de samiske områdene for mineralleitinga til de multinasjonale gruveselskapene. Samene har rett til å rå over egne ressurser, næringsliv, kultur og utdanning.

Andre viktige motsetninger

Det er en uforsonlig motsetning mellom den kapitalistiske organisering av samfunnet og hensynet til naturen. Det stadige kravet om at kapitalen må forrente seg og vokse, fører til en type vekst og energisløsing som truer miljøet og den økologiske balansen.

Et flertall av innvandrere er blitt gjort til de fattigste på arbeids- og boligmarkedet. De undertrykkes kulturelt og religiøst, trakasseres gjennom legitimasjonskontroller, hets osv. Staten har hovedansvaret for diskrimineringa, men den statlige og den folkelige rasismen nærer seg av hverandre.

Det overføres store verdier fra distriktene til de velstående i byene. EU-politikken er en krigserklæring mot folk i utkanten. Avindustrialisering, arbeidsløshet, byfornyelsespolitikken osv. har ført til økende problemer for arbeiderbefolkningen i de større byene.

Det norske språket, slik det kommer til uttrykk i dialektene og det nynorske skriftmålet blir undertrykt, og får ikke de samme vekst- og levevilkår som bokmål og talemål normalisert til bokmål.

Homofile og lesbiske undertrykkes fordi kjærlighet og seksuell tiltrekning til eget kjønn bl.a. truer den plassen kjernefamilien har i økonomien og ideologien i vårt samfunn.

Så lenge borgerskapet har makta og kapitalismen og imperialismen består, vil arbeiderklassen og resten av folket bare kunne begrense skadevirkningene av kapitalismens herjinger. Det er nødvendig å velte hele det kapitalistiske systemet og skape sosialistiske samfunn for å frigjøre mennesker fra nød og undertrykking, for å redde miljøet, for å bekjempe rasismen og for å kunne oppnå full kvinnefrigjøring.

Velferdsstaten og sosialdemokratiet

Utviklingen av kapitalismen stilte stadig større krav til et høyt kunnskapsnivå, et godt helsevesen og stabile sosiale forhold. Hvordan skulle denne mer omfattende reproduksjon av arbeidskraften organiseres? Dette er bestemt av særegne historiske, økonomiske, geografiske og politiske forhold i de enkelte landa. I noen land er en stor del av reproduksjonen privat. I Norge og andre nordiske land ble det etter krigen satset på offentlig utdanning, forskning, helse- og sosialvesen. Slik ble det som er kalt «Velferdsstaten» bygd opp.

Omfattende privat skole- og helsevesen ville på det tidspunkt vært umulig å organisere i Norge. Derfor ble ikke velferdsstaten kjempet igjennom mot borgerskapets interesser, men som en del av borgerskapets strategi for utviklingen av norsk kapitalisme. Arbeiderpartiet hadde den politiske hovedrollen i oppbyggingen av velferdsstaten. I partiets propaganda ble velferdsstaten framstilt som et prosjekt «Arbeiderpartiet» hadde kjempet fram til beste for den norske arbeiderklassen.

Borgerskapet har i stor grad klart å hindre utviklinga av en sjølstendig og sterk fagbevegelse og politisk opposisjon gjennom:

- Organiseringen av et korporativt klassesamarbeid mellom statsledelsen, LO-ledelsen og Arbeidsgiverforeningen, «toppenes partnerskap».
- En hovedavtale som har regulert forholdet mellom partene i arbeidslivet og blant annet pålagt fredsplikt.
- Forfølgelse, overvåkning og kontroll med faglige og politiske opposisjonelle.

Slik har Arbeiderpartiet i hele etterkrigstida vært det viktigste partiet for å sikre borgerskapets grunnleggende klasseinteresser: Fortsatt utbytting av arbeidsfolk, tett allianse med storkapitalen i USA og Vest-Europa og temming av radikale krefter i arbeiderbevegelsen. Den sterke økonomiske veksten i etterkrigstida har gjort det lettere å skjule de reaksjonære sidene av denne politikken

Stærke arbeiderkollektiv på grunnplanet i industrien fortsatte en aktiv og framgangsrik faglig kamp, men stort sett innafor regelverket. De fleste godtok selve systemet. Kommunistene som hadde betydelig oppslutning etter krigen gikk tilbake pga. Arbeiderpartiets forfølgelse og pga. vennsksbandsa med Sovjet og Øst-Europa.

Den lengste oppgangsbølgen i den internasjonale kapitalismens historie var over på begynnelsen av 70-tallet. I Norge kom nedgangen seinere pga. motkonjunkturpolitikken, og blei mindre drastisk pga. oljeøkonomien. Sverige er et bedre eksempel på krisa i «den nordiske modellen».

Arbeidsløsheten holder seg nå kronisk høy i den utvikla kapitalistiske verden. Under kapitalismen fører t.o.m. nye teknologiske revolusjoner

til et økende antall fattige og utslåtte. Krava til «fleksibilitet» skjerpes for at arbeidskrafta skal være konkurransedyktig. I USA har det vært en kraftig senking av levestandarden for arbeiderklassen. I Nord-Europa er perioden for store og progressive reformer over, mens kapitalistene i oppgangsperioden hadde fordel av en sterk utbygging av velferdsstaten og utdanninga. Nå er kapitalistene mer opptatt av privatisering som kan skape nye områder for kapitalakkumulasjon. Partier som DNA spiller på sin historie som arbeiderpartier, f.eks. i den falske propagandaen om at «Arbeid til alle er jobb nr. 1».

Sosialdemokratiske partier må føre en politikk som er tjenlig for kapitalen også i dag. Politikken er fortsatt sosialdemokratisk, bare tilpasset den nye situasjonen.

5. Norge og imperialismen

Norsk imperialismisme

Norge er integrert i det imperialistiske verdenssystemet - dels ved sjøl å ha en imperialistisk økonomi dels ved deltakelse i en rekke imperialistiske sammenslutninger (NATO- medlemskap, og assosiert medlemskap i Vestunionen) og institusjoner (Pengefondet og Verdensbanken). Den norske staten undertrykker den samiske befolkninga. Gjennom de store oljerikdommene har Norge styrka sin økonomiske og politiske stilling i verdenspolitikken. Fra først på 80-tallet har det vært en økende kapitaleksport fra Norge til andre deler av verden, og stadig flere uteetableringer.

RV vil arbeide for at Norge går ut av internasjonale imperialistiske sammenslutninger, fører en internasjonal politikk som er til minst mulig skade for undertrykte folk og nasjoner—og slutter å undertrykke samene.

Norsk sjølråderett

RV forsvarer alle nasjoners sjølråderett både under imperialismen og sosialismen.

RV støtter nasjonalstater som forsvarer seg mot å bli underlagt mektigere stater, og nasjonenes rett til å danne stater—såvel som deres rett til likeverd i flernasjonale stater. Kamp for nasjonal sjølråderett er kamp mot imperialismen.

Et nødvendig bolverk mot imperialismen er at alle folk har og utvikler en nasjonal, språklig og kulturell bevissthet.

Norge har Europas største forekomster av olje, fossekraft og fisk. Mulighetene for store mineralrikdommer på den norske kontinentalsokkelen er betydelige. Tyskland og andre EU-land er opptatt av å få lettere tilgang til de store norske naturressursene.

Norsk utenrikspolitikk har i tråd med utviklinga av utenriksøkonomien gradvis orientert seg fra USA til Tyskland og EU. De store selskapene er pådrivere for at Norge skal bli fullt medlem av EU og oppfylle krava i Maastrichttraktaten.

Norge er blitt innlemma i EUs indre marked gjennom EØS. En stor del av lovverket i Norge endres som en direkte følge av unionsvedtak i Brussel, som tar sikte på å gi kapitalens fire friheter et stadig større spillerom. På denne måten får borgerskapet i Norge drahjelp i sitt forsøk på å øke profitten gjennom tiltak som fører til dårligere leveforhold for folk flest. Stortingets rolle som lovgivende myndighet er sterkt redusert. I enda sterkere grad gjelder dette folkets muligheter til å påvirke beslutningene.

Flertallet i Norge har interesse av å forsvare seg mot at det norske borgerskapet selger den nasjonale sjølråderetten for å gjøre Norge til en del av EU. «Nei til EU - ut av EØS!» er en del av kampen for demokrati, for velferdsstaten og mot markedsliberalismen—og må ikke blandes sammen med den aggressive og reaksjonære nasjonalsjåvinismen som ønsker å hevde seg på bekostning av andre folk og nasjoner. RV er for tiltak som styrker norsk kultur og folketradisjon. Samtidig vil vi arbeide for kulturutveksling mellom alle folk og nasjoner.

6. Hvordan forandre samfunnet?

Klassekamp, reform og revolusjon

Menneskene skaper sjøl sin historie ved å utvikle produksjonen, kulturen og samfunnsstrukturen. Store samfunnsendringer kan ikke skje uten folks deltakelse. Enkeltpersoner kan bare spille en viktig rolle på grunnlag av de historiske forholda. Det er grunnleggende i RVs

politikk at det er folk sjøl som må være ei drivkraft for forandring. RVs arbeid kan bare støtte opp under dette arbeidet, vi kan aldri løse problemene på vegne av folk.

Den økonomiske og teknologiske basisen i samfunnet danner fundamentet for klassekampen, og setter rammene for hva det er mulig å oppnå innenfor systemet. Oppgangstider og økonomiske kriser avløser hverandre, og fattigdom i den 3. verden er en del av kapitalismen. Borgerskapet er nå på offensiven og kapitalismen er inne i en fase der tilkjempa rettigheter og goder for arbeiderklassen og folket angripes. Mulighetene for omfattende reformer til fordel for arbeiderklassen og folket innenfor rammene av kapitalismen er nå mindre enn før.

Klassekampen under kapitalismen er avgjørende for levekåra i dag. RV slåss derfor for reformer innenfor rammene av kapitalismen. Arbeiderklassen og folket må slåss både for reformer, og for å forsvare det som er oppnådd, mot nye angrep. Disse kampene er også viktige for vilkåra for å skape et nytt samfunn. Spørsmålet om norsk EU-medlemskap, om distriktene er avfolka, om den offentlige velferden er nedbygd eller bedre utbygd, vil ha mye å si for mulighetene til å bygge et samfunn der menneskenes behov og naturens bæreevne styrer utviklinga. Kampen for levekåra i dag gir også arbeiderklassen og folket kunnskaper og kamperfaringer som er nødvendige for å styrte kapitalismen. RV legger vekt på å binde den dagsaktuelle kampen til de langsiktige måla for hvordan vi ønsker samfunnet. Politisk press gjennom aksjoner, meningsytringer, organisering i ulike former og gjennom media er helt avgjørende for å forandre samfunnet til beste for folk og for å stå imot borgerskapets angrep. Arbeiderklassens organisering og kamp gjennom fagforeninger er den viktigste formen for folkelig organisering og kamp.

Kvinne-, miljø- og solidaritetsorganisasjoner spiller også en viktig rolle i dag og deres styrke vil være med på å avgjøre utfallet av kampen om samfunnsmakta. Også idrettslag, borettslag, husmorlag og ulike humanitære og ulike interesseorganisasjoner øver press på de politiske beslutningene.

Organisering, press og aksjoner gir også folk viktige erfaringer som er nødvendige for å føre en vellykka kamp mot hele det kapitalistiske

systemet. Tiltak og aksjoner der folk går sammen for direkte å endre forholda, er en del av klassekampen for bedre levekår. Det har lange tradisjoner gjennom nabohjelp og dugnader. Arbeiderbevegelsens oppbygging av folkets hus, og ideene bak kooperativbevegelsen bygger på de samme grunnprinsippene om solidaritet og kollektive løsninger.

Krisesenterbevegelsen er et eksempel fra de seinere åra på det samme. Det er direkte tiltak som forbedrer folks liv, styrker sjøltillit og fellesskapsfølelse. Samtidig er slike aksjoner et press på samfunnet. RV ønsker ingen sosialisme der det offentlige skal ta ansvaret på vegne av folk. I dag kan kollektive tiltak fungere negativt ved å overta ansvaret for utilstrekkelige offentlige behov. RV vil støtte aksjoner og bevegelser der folk tar sakene i egne hender for å forbedre levekåra både innenfor og på tvers av de rammene loven setter. RV mener slike organisasjonsformer og aksjoner må utvikles som et viktig element i kampen for levekåra i dag og som en del av strategien for et annet samfunnssystem.

Reformer vil aldri kunne endre de grunnleggende maktforholda og velte kapitalismen. Borgerskapet vil ikke gi fra seg makta gjennom å bli fratatt den bit for bit. RV er derfor revolusjonært. Flertallet må gjennom en omveltning av samfunnsforholda ta makta fra det lille mindretallet som i dag har den.

Revolusjoner har alltid vært fødselshjelper for nye samfunn

Revolusjon er folkemassenes verk og kan ikke gjennomføres av ei lita gruppe på vegne av folket. Kjerna i en sosialistisk revolusjon er at arbeiderklassen og folket tar statsmakta fra borgerskapet. Det arbeidende folket kan ikke bare ta over det eksisterende borgerlige statsapparatet og bruke det til eget formål, men må før maktovertakelsen ha eller utvikle motmaktorganer, med utgangspunkt i arbeidsplasser og lokalsamfunn—som kan bli kimen til et nytt sosialistisk statsapparat. En konsolidering og utvikling av sosialismen krever en omfattende omdanning av samfunnet fra bunn til topp, og kan ikke gjennomføres uten aktiv deltakelse fra flertallet i folket.

Det er ingen revolusjonær situasjon i Norge i dag. Men verden kan ikke holde fram som nå med kapitalismens ødelegging av hele livsgrunnlaget, med at den holder flertallet av menneskene nede i nød og fattigdom, og med at den årlig dreper millioner av mennesker

gjennom kriger og sult. Massearbeidsløshet, nedbygging av velferdsgodene og forverring av levekåra til folk flest vil også føre til en skjerping av klassekampen.

Reformismen i arbeiderbevegelsen bygger på at gradvise reformer kan føre til sosialisme. RV vil arbeide for at reformismen vinner stadig mindre oppslutning i arbeiderklassen.

RV er for en fredelig overgang fra kapitalisme til sosialisme. Men hver eneste dag utøver kapitalismen en mangeslunget og den grovste form for vold. Som norske motstandkjempere måtte ty til vold i kampen mot den tyske okkupasjonsmakta, og som frigjøringsbevegelser i den 3. verden har måttet ty til våpen for å kaste ut imperialismen og marionetteregjeringer, innser RV at folket kan bli nødt til å ta i bruk voldelige metoder for å bekjempe volden. Den internasjonale situasjonen vil også ha stor innvirkning på forløpet av en revolusjon i Norge og mulighetene for en fredelig overgang til sosialismen.

7. En ny type sosialisme

Det er nødvendig å skape nye visjoner om sosialismen, og det er nødvendig å gi svar på mange ubesvarte spørsmål for at folk skal ha tro på at det er mulig å skape et bedre samfunnssystem enn det kapitalistiske, sjøl med alle de grusomheter som skjer under kapitalismen. Utviklinga i de landa som har kalt seg sosialistiske skremmer.

Sosialismen som overgangssamfunn

Revolusjonen er bare døra inn til det sosialistiske samfunnet, den første forutsetning for en langvarig økonomisk og sosial omforming av samfunnsstrukturen. Det sosialistiske samfunnet er et overgangssamfunn som lenge vil være prega av den samfunnsformen det har oppstått på grunnlag av. Bare gjennom demokrati, klassekamp, kvinnekamp og miljøkamp kan sosialismen utvikles i en retning som gjør de mulig å realisere de måla som er skissert innledningsvis i dette programmet.

Lære av erfaringene med sosialisme

De sosialistiske revolusjonene i Sovjet, Kina osv. var nødvendige og rettferdige. Ut fra de samfunnsmessige forutsetningene i disse landa, ga

revolusjonene store positive resultater for breie grupper av folket. Men det økonomiske og utdanningsmessige utviklingsnivået var dårlig, og de demokratiske tradisjonene svake. Storparten av folket var fortsatt bønder og jordarbeidere. Det var lite industri og lite produksjon i stor målestokk, og en liten arbeiderklasse. Lite lå til rette for at den virkelige makta i samfunnet kunne ligge hos arbeiderklassen og folket. Makta blei konsentret i toppen av det «kommunistiske» partiet og statsapparatet—og disse makthaverne undertrykte, forfulgte og fengsla politiske motstandere og opposisjonelle i egne rekker. Uavhengig fagforeningsvirksomhet og arbeiderorganisering ble knust med alle midler. De framskrittene som revolusjonene hadde betydd for kvinnene, blei møtt med tilbakeslag. Ettpartistaten uniformerte og ensretta kultur og vitenskap, og forfulgte opposisjonelle av alle avskygninger. Uten et oppgjør med stalinisme og alle former for «ettpartisosialisme» og totalitær tenkning, vil alle sosialistiske forsøk ende med at det utvikler seg en ny overklasse som vil herske over arbeiderklassen og folket. Uten at kvinnefrigjøringa blir en integrert del av den revolusjonære prosessen, og uten reell fagforeningsfrihet og frihet for kultur og vitenskap sikres, er ethvert sosialistisk forsøk dømt til å mislykkes.

RV arbeider for:

Reelt folkestyre makta til grasrota

Bare med aktiv samfunnsdeltaking fra flertallet i befolkninga, reell makt til folk på grasrota, yrings- og organisasjonsfrihet kan sosialismen utvikle seg og bestå. Folk må i stadig økende grad ta direkte del i samfunnstyringa.

Spesialiseringa mellom byråkrati og arbeidsfolk må reduseres til den kan fjernes helt. Særskilte tiltak for å sikre kvinner makt og innflytelse må være en del av en slik prosess. Dette gjelder både i samfunnslivet og arbeidslivet. De viktige demokratiske rettighetene som folk har i Norge i dag - som allmenn stemmerett og hemmelige valg, yrings- og organisasjonsfrihet, må tas vare på. Men de må utvikles til å få et mer reelt innhold. Det må være full yringsfrihet. Det er arbeidsfolk må legge premissene for samfunnsdebattene, ikke en håndfull kapitaleiere og mediagiganter. Det må bety aviser, radio og TV-stasjoner der arbeidsfolks synspunkter dominerer på samme måte som borgerskapets gjør det i dag. Yringsfriheten må omfatte retten til

kritikk av stats, organisasjons- og bedriftsledelser. Det må være full religionsfrihet. Innskrenkninger i ytringsfriheten må bare være unntak, slik som forbud mot nazipropaganda, rasisme, kvinneundertrykking og sadisme. Inngrep må være avgrensinger slik at alt som ikke er forbudt, skal være lovlig.

Forholda må legges til rette for et allsidig organisasjonsliv, også et variert partimønster. Organisasjonene må få like muligheter til å jobbe, og bygge sin virksomhet på oppslutningen fra medlemmene ikke pengestøtte fra kapitalgrupper. Ideelle organisasjoner må få statlig støtte. Statsstøtten til partiene må opphøre. Kirka må skilles fra staten.

Det må være en fri og uavhengig fagbevegelse verken knytta til et parti som i Norge i dag, eller til staten—slik vi har sett i Øst-Europa. Streikeretten må garanteres, og gjøres reell uten alle unntaksbestemmelsene som uthuler den i dag.

Det må være frie valg der folk kan velge mellom kandidater som representerer ulike politiske alternativ. Stemmeretten må utvides også til å velge ledere innenfor bedrifter og offentlig forvaltning. Alle folkevalgte må kunne avsettes i valgperioden om de mister tilliten hos dem som har valgt dem. Det må være radikal kjønnskvotering som sikrer kvinner minst 50 prosent av plassene i alle valgte organ og av alle lederposisjoner.

Alle avgjørelser må tas nærmest mulig dem det angår. Makta må desentraliseres. Alle viktige avgjørelser som gjelder samfunnet, må tas direkte av dem det angår eller av folkevalgte organ, ikke av kapitaleiere, eiendomsbesittere eller byråkrater

For at folk skal kunne delta aktivt i samfunnslivet og utøve makt, må vi ha maksimalt 6 timers arbeidsdag. Gratis daghjem og fritidshjem, arbeidsplasser der folk bor, utbygd støtteapparat for alle med ekstra bistandsbehov og et velutbygd kollektivnett vil gi folk tid og overskudd til å engasjere seg mer i samfunnsspørsmål. Utdanningssektoren får en helt ny rolle og oppgave; å utdanne folkets barn og ungdom ut i fra at de skal bli herskere i eget land. Skolen skal ikke lenger sortere elevene, men bidra til å slette skillet mellom styrende og styrte. Utbygging av datanettverk med fri og lik tilgang til all viktig informasjon vil også styrke demokratiet.

Stat eller samfunn

I vårt samfunn og i den tidlige sosialismen forsvarer sosialister en rekke offentlige institusjoner og ordninger mot nedskjæring og privatisering. Dette tjener folks velferd og er et ledd i kampen mot kvinneundertrykkinga. Samtidig er det et problem at mennesker oppfatter hverdagen og livet som «oppsplitta». Mange eldre og andre utafor produksjonen lever isolert. Foreldre har ofte lang arbeidsvei og lang arbeidstid og når ikke over alle forpliktelsene, og slett ikke å dyrke andre interesser. Barn i barnehager har det bra, men mange av dem har for lange dager. Mange nærsamfunn fungerer ikke godt som sosiale enheter. Den sosiale oppsplittinga øker behovet for politi etc.

Under sosialismen må viktige funksjoner etterhvert flyttes fra institusjoner og tilbake til nærmiljøet. Det gjelder f.eks. mye av barne- og eldreomsorgen, men forutsetningen er at dette ikke blir på menns eller markedets premisser. Mer av folks behov for sosial omgang og for å skape og for makt over egne liv, må tilfredsstilles lokalt.

Under kapitalismen dyrkes privatsfæren og det individuelle. Husholdene er blitt stadig mindre og mer sårbare, til glede for forbruksvareindustrien og entrepenørkapitalen, men til skade for folks levekår. Under sosialismen må det utvikles ulike kollektive boformer som både tar vare på naturressursene på en bedre måte og som svarer til folks sosiale behov.

På lag med miljøet og framtidens generasjoner

Når jakta etter maksimal profitt er fjerna som drivkraft i samfunnet, vil det være mulig å stoppe rovdriften på naturressursene og ødelegging av livsgrunnlaget på jorda. Men tidligere sosialistiske samfunn har vist at det ikke er nok å fjerne profittjakta. Noen av de største økokatastrofene verden har sett, har skjedd i disse landa. Profitten som drivkraft kan ikke erstattes med målsettinger om stadig økende produksjon. Og et samfunn der avgjørelsene tas av ei lita gruppe på toppen av samfunnet fjernt fra dem det angår, vil ikke kunne bli et miljøsamfunn. Det må være reell desentralisert folkemakt, og hensynet til miljøet må være et grunnleggende premiss for all samfunnsplanlegging. Sikring av livsgrunnlaget nå og for framtidige generasjoner gjennom å stoppe rovdrifta på naturressursene, og utvikle en produksjon og et samfunn uten forurensing av vann, jord eller luft, må være overordna alle andre målsettinger i samfunnet.

Dette innebærer at den materielle levestandarden i den vestlige verden må gå ned hvis produksjonsmåten og uttaksmuligheten av naturressurser tilsier dette. Sosialister må slåss for at denne nedgangen i miljøfiendtlig forbruk skje på et vis som ikke skaper ulikhet mellom folk, områder eller verdensdeler.

En ny type demokratisk planøkonomi

Det må utvikles en ny type demokratisk planøkonomi. Den kapitalistiske markedsøkonomien fører bl.a. til overproduksjonskriser, arbeidsløshet, rovdrift på naturen, sosial nød og utbytting av den 3. verden. Men samtidig har kapitalismen produsert nødvendige forbruksvarer og utvikla teknologien bedre enn den type planøkonomi som har vært i Sovjet og Øst-Europa. Innafor de største multinasjonale selskapene er det en planøkonomi som omfatter større økonomiske ressurser enn hele det norske samfunnet. Landbruks- og fiskeripolitikken i Norge er også eksempler på hvordan stater styrer etter plan.

Et sosialistisk Norge må bygge på alle disse erfaringene. Staten må sette opp rammebetingelser gjennom demokratiske diskusjoner i hele samfunnet. Slike rammebetingelser, som hensynet til miljø, bosetting over hele landet, sosial likhet osv, må ligge til grunn for all lokal planlegging. Det må også settes nasjonale mål og planlegges produksjon av nødvendige varer og tjenester for landet. Innafor slike rammeplaner må de enkelte lokalsamfunn og virksomheter gjennom demokratiske prosesser planlegge og inngå kontrakter med andre deler av samfunnet. En slik desentralisert planmodell vil sikre makt til kvinnene, og at kvinners erfaring og livssituasjon blir lagt til grunn for utviklinga av samfunnet. Bare gjennom en slik desentralisert planlegging hvor folk har makt over sin egen hverdag, kan det sikres at en planøkonomi også er et middel for full kvinnefrigjøring. All kjent og tilgjengelig teknologi, bl.a. omfattende bruk av datateknologi, må utnyttes til beste for lokalsamfunnene slik at folks ønsker og muligheter knyttes sammen til en rasjonell og miljøvennlig produksjon av varer og tjenester. I lang tid under sosialismen vil markedsmekanismene måtte tas i bruk som styringsinstrument på begrensa områder som en del av en overordna plan.

Produksjon for behov

Et sosialistisk samfunn vil produsere for å gi folk bedre liv, sikre boliger, arbeid, helsestell, utdanning, støttetiltak for folk med ekstra bistandsbehov utvikle kultur og vitenskap. Når det og ikke profitt er målet for produksjonen, kan ressursene utnyttes fornuftig og produktene bli bedre. Det må legges spesiell vekt på å dekke kvinners behov og sikre kvinners muligheter for full frigjøring. I tidligere sosialistiske samfunn har kvinners arbeid ofte blitt en salderingspost.

Samfunnsmessige oppgaver er blitt kvinners gratisarbeid

Samfunnet må legge vekt på å stimulere og dekke allsidige behov. Sikring av de materielle behovene for mat, klær og bolig til alle uten utbytting eller ødelegging av naturen, vil være grunnleggende. Det er også sikring av pleie og omsorgsbehovene. Samtidig må det legges til rette for og stimuleres til allsidig kulturell aktivitet, naturopplevelser og vitenskapelig arbeid. Lik mulighet til slike aktiviteter må være en rettesnor for samfunnet. 6 timers arbeidsdag, fjerning av tungt, ensformig og farlig arbeid, og reduksjon av skillet mellom by og land er tiltak for å få til dette.

Økonomisk og sosial likhet

Oppheving av klassene må være det langsiktige målet for sosialismen, og klasseskillene må kontinuerlig reduseres. Lønna i kvinneyrker og andre lavtlønnsyrker må umiddelbart heves opp på gjennomsnittsnivå, og direktør- og andre topplønninger reduseres. Pensjonister og trygdede må umiddelbart få samme levestandarden som gjennomsnittet for befolkninga. Studenter må få studielønn. Storindustrien, banker og forsikringsselskaper må gjøres om til samfunnseie, og storborgerskapet fratras sine eiendommer og verdier.

Privateiendom innen landbruk, fiske, småindustri og handel må kunne bestå. Overgang til samfunnsmessig eiendom må i slike virksomheter bar skje basert på frivillighet.

Sosialisme på internasjonal basis

Imperialismen og kapitalismen utvikler seg ujamnt. Sosialistiske omveltninger kan derfor komme i ett eller få land av gangen. Men det er svært vanskelig å tenke seg at «sosialisme i et land», som f.eks. Norge, kan overleve og utvikle seg særlig langt uten å bukke under for presset fra imperialismen og verdensmarkedet—eller uten å utvikle

kontrollordninger som er lite ønskelig ut fra et demokratisk ståsted. En utviklingsdyktig sosialisme må ha en internasjonal basis i samarbeidet med andre sosialistiske og vennligsinna land.

8. Kreftene for samfunnsforandring

Klasser

Klasser er grupper av mennesker som står i grunnleggende samme stilling mht. eiendoms og disposisjonsretten til produksjonsmidlene, plassen i organiseringa av arbeidet (grad av overordning/selvstendighet/underordning), måten de oppnår sin del av av de samfunnsmessige rikdommene (eks. kapitalinntekt eller lønnsarbeid), og hvor stor andel en oppnår av disse.

Hovedmotsetningen

Hovedmotsetningen i det norske klassesamfunnet går mellom borgerskapet og arbeiderklassen. Borgerskapet består av dem som eier eller rår over produksjonsmidler, som har ansatt lønnsarbeidere og som kan akkumulere kapital på grunnlag av det de tjener på disse. Foruten de egentlige kapitalistene hører direktørsjiktet til borgerskapet. Det gjør også et sjikt av ledere i det borgerlige statsapparatet, og statlige konserner/bedrifter og enkelte av de store organisasjonene. Toppsjiktet i Høyre, AP, LO og endel andre partier og større organisasjoner hører også til borgerskapet.

Arbeiderklassen utgjør flertallet i befolkninga og består av dem i produksjon og tjenestytting som ikke eier produksjonsmidler og som er i underordna stillinger. I de siste tiåra har arbeiderklassen vokst. I første rekke som følge av at ca. 1/2 million kvinner er kommet ut i lønnsarbeid etter 1970. En betydelig del av arbeiderklassen består av arbeidsledige, trygda, osv. Innflyttere, særskilt fra den 3. verden, utgjør også en voksende andel av arbeiderklassen i Norge.

Mellom disse finner vi mellomlag som er i sosial bevegelse i retning arbeiderklassen eller borgerskapet. Den ene type mellomlag består av sjølsysselsatte—bønder, fiskere og håndverkere, men også folk i «de frie yrker»—uten (særlig) ansatte eller betydelig kapitalinntekt. Fordi de eier sine egne produksjonsmidler, men ikke lever av utbytting, utgjør de et småborgerskap. Den andre typen mellomlag omfatter ansatte i

mellomstillinger og sjølstendige stillinger i utdanning, helse- og sosialsektorer. Sjøktet har vokst kraftig som følge av utdanningsrevolusjonen og veksten i offentlig sektor. I dette sjøktet fins det et stort antall kvinner med lojalitet til de store kvinnegruppene i arbeiderklassen. Kvinneundertrykkinga gjør at lønns- og arbeidsforhold presses ned og mange nærmer seg eller utgjør en del av arbeiderklassen. Andre får arbeidsgiveransvar og presses fra to kanter eller stiger sosialt i hierarkiet. EU-kampen viste at den gamle alliansen arbeidere, småbønder og kystfiskerne fremdeles er grunnleggende for å forandre Norge. I kampen for velferdsstaten har kvinnene i offentlig sektor en nøkkelrolle. De som må kjempe fram grunnleggende forandringer av Norge er arbeidsfolket av begge kjønn! Arbeiderklassen, småbønder, kystfiskere og de ansatte i offentlig sektor som står arbeiderklassen nærmest.

Arbeiderklassens frigjøring må være dens eget verk

Det er utenkelig med noen grunnleggende sosialistisk samfunnsmessig forandring i Norge uten at arbeiderklassen tar ledelsen. Arbeiderklassens frigjøring må være dens eget verk. Ikke noe parti eller noen bevegelse kan gjennomføre sosialismen på vegne av arbeiderklassen.

I de siste tiåra har arbeiderklassen vokst, men den er mindre konsentrert, mindre homogen, mindre sjølbevisst enn tidligere. Da den lange oppgangsperioden etter krigen tok slutt innledet kapitalistene en offensiv mot oppnådde rettigheter og velferdsordninger og for arbeiderne er det blitt lite å oppnå gjennom det institusjonaliserte samarbeidet med stat og arbeidsgivere. Den prosessen skyter fart gjennom den stadig klarere tilpasninga til EU-systemet.

RV mener:

Arbeiderklassen må utvikle enheten mellom de ulike delene av klassen. Enhet i arbeiderklassen må bygge på mangfoldet og en aksept for at den samme kampen kan gi seg forskjellige uttrykk.

Særlig er det viktig å utvikle samarbeidet mellom de to hovedkreftene i arbeiderklassen den tradisjonelt mannsdominerte og godt organiserte industriarbeiderklassen og den kvinnedominerte arbeiderklassen i servicenæringene og innafor offentlig sektor, og mellom dem som har arbeid og de arbeidsløse.

En av de største endringene i det norske samfunnet etter krigen er at en 1/2 millioner kvinner er kommet i lønnsarbeid etter 1970. Dette har styrket arbeiderklassen. Både som klasse og «sosialt kjønn» har flertallet av disse kvinnene stor interesse av sosialismen. Kvinnene i fagbevegelsen er ikke lenger villig til å bygge enhet på menns premisser, men vil ha faglige spørsmål på kvinners premisser i sentrum for arbeiderklassens kamp. Særegen kvinneorganisering og økt innflytelse i arbeiderbevegelsens organisasjoner er viktig for å styrke kvinnes posisjoner.

En betydelig del av arbeiderklassen består av arbeidsledige, trygdemottakere etc. En enhetlig linje for arbeiderklassen betyr en samla kamp for disse gruppenes interesser. Arbeidsløse og andre trenger å organisere seg særskilt. Interesseorganisasjoner, klientaksjoner, eldreopprør o.l. må støttes.

Arbeidsfolk må styrke sin oppfatning av seg sjøl som en egen klasse med grunnleggende felles interesser og verdier. Det er nødvendig å utvikle samarbeidet og enheten med arbeidere og undertrykte i andre land. Mange kamper kan bare vinnes om de reises på internasjonal basis, som en motmakt til kapitalens internasjonalisme.

Fagforeningene er arbeiderklassens viktigste kamporganisasjoner

De slåss mot stadige angrep på faglige rettigheter og velferdsordninger. Fagbevegelsen som helhet bør gjøre seg fri og uavhengig gjennom å løsrive seg fra partidominans og fra lovverk og avtaler som binder den «på hender og føtter». Derfor er det viktig å styrke ulike tendenser til opposisjon i fagbevegelsen. Det er også viktig å støtte de klubbene og fagforeningene som står på ei kamplinje, og som NHO setter mye inn på å knekke. Deres kamp gir erfaring som bør bli felleseie for hele fagbevegelsen. Sjøkket av faglige tillitsvalgte på grunn- og mellomnivå i fagbevegelsen spiller en viktig rolle. På den ene sida fins her mange radikale arbeiderledere med tillit hos arbeidskameratene. På den annen side er det sterke mekanismer som virker til å knytte dem til klassesamarbeid og systemlojalitet. Svaret på dette må være aktive og demokratiske klubber med kontroll nedafor. Bare på denne måten kan det bli mulig med et alternativ til det sosialdemokratiske lederskapet.

Allierte

Samtidig som arbeiderklassen er blitt mindre enhetlig enn før har

mulige allierte blitt flere og mer nærstående. Flertallet av sjølysselsatte bønder og fiskere har alt å tjene på å slåss mot kapitalistisk strukturrasjonalisering og spesielt mot EU-utviklinga. Leveforholda til et flertall av de høyt utdanna «mellomlaga» gjør at forskjellene i forhold til arbeiderklassen er minkende. Disse gruppene har bygd fagforeninger og tatt i bruk arbeiderklassen tradisjonelle kampformer. Til tross for sterk profesjonsbevissthet har dette i liten grad gitt seg utslag i gruppesjåvinisme eller ensidig streben oppover i samfunnet. For arbeiderklassen er det også mulig å spille på motsetninger innad i borgerskapet. EU-saken er et eksempel på dette.

De systemkritiske bevegelsene

Viktige bevegelser retter seg mot ulike sider av kapitalismen eller den kapitalistiske utviklinga. Det gjelder NEI-fronten mot EØS og EU, miljøbevegelsen, kvinnebevegelsen, homsebevegelsen, den antirasistiske og antiimperialistiske solidaritetsbevælsen, ulike ungdomsaksjoner osv. Innad i disse bevegelsene er det viktig å slåss for å utvikle kritikken av kapitalismen, og forståelsen for at sosialisme «nedafra» er nødvendig for at disse bevegelsene skal oppnå måla sine. Samtidig er det viktig å innarbeide perspektiver fra disse bevegelsene i den sosialistiske strategien. Disse bevegelsene og sakene deres trenger oppslutning i arbeiderklassen og allianser med den radikale delen av arbeiderbevegelsen, for å få gjennomslag. Innad i arbeiderklassen og arbeiderbevegelsen må vi også arbeide for allianser med disse bevegelsene.

9. Rød Valgallianse

Et revolusjonært parti

Rød Valgallianse har utviklet seg fra en valgallianse til et parti med allsidig arbeid. RV er et revolusjonært parti som anvender marxistisk teori og metode i analyse av dagens virkelighet. Samtidig forsøker RV å integrere sosialistisk feminisme og økologisk tenkning i strategien sin.

Rød Valgallianse ser det som sin oppgave å støtte og slåss for interessene til arbeidsfolk, til kvinne-, miljø- og den antirasistiske bevegelsen og støtte kampen for frigjøring for undertrykte folk og nasjoner. Vi vil delta i og være med å drive fram folkelige

organisasjoner og aksjoner, og tale deres sak i kommunestyre, fylkesting og på Stortinget. Vi ønsker å stå i nær kontakt med organisasjoner, aksjoner, grupper og enkeltpersoner.

Dagskamp og sosialisme

RV forsøker å knytte sammen dagskampen og kampen for det sosialistiske samfunnet. Kampene folk fører her og nå er avgjørende for livsbetingelsene. Gjennom disse kampene kan også folk bli bevisst maktforholda og de drivkreftene som styrer samfunnet, og se behovet for alternativer. Foruten å delta i de mange store og små kampene, må RV bidra til teoretisk klargjøring og propagerende for det sosialistiske alternativet.

Parlamentarisk og utenomparlamentarisk kamp

I kommunestyre, fylkesting og Stortinget støtter og arbeider RV for å fremme folkelige krav og aksjoner.

RVs representanter i folkevalgte organ arbeider sammen med, utveksler kunnskap og informasjon med fagforeninger, velforeninger og andre folkelige organisasjoner. RV bruker plassene i de folkevalgte organene til å støtte opp om den utenomparlamentariske kampen. RVs representanter arbeider både for å forsøke og få til forbedringer eller forhindre forverringer, og for å avsløre at disse organene er rødskap for borgerskapet, av korrupsjon, maktmisbruk og forvaltningsfeil.

RV setter lojaliteten til folk flest over «spillereglene» som tjener de få. Samtidig går RV mot ytterligere svekkelse av de folkevalgte organenes representativitet og makt.

Partimodell

Alle som støtter RVs prinsippprogram og følger vedtektene kan være medlem av partiet.

RV vil være et samlende parti for revolusjonære i Norge. RV legger spesielt vekt på å få mange arbeidere og kvinner med i partiet, og på å utvikle et demokratisk partiliv og en partikultur som «gjør folk store», utvikler initiativ, samarbeid og respekt for ulike meninger. RV ønsker at partimedlemmer skal delta aktivt i partiets arbeid ut i fra sine interesser, ønsker og muligheter, men det er mulig å støtte partiet gjennom å være passivt medlem. Det er mulig å organisere egne tendenser og grupper i partiet så lenge de ikke stiller konkurrerende lister til valg.

For RV må partiet ikke bli noe mål i seg selv. Det har bare eksistensberettigelse så lenge det gjør en nyttig jobb i klassekampen og i kampen for sosialismen. Foruten å rekruttere medlemmer arbeider RV for en politisk mobilisering og debatt i arbeiderbevegelsen og på venstresida, som kan samle flere på et sosialistisk og revolusjonært grunnlag.

Arbeidsprogram

1. Berebjelkar i RVs politikk.

I prinsippprogrammet strekar RV opp strategien sin for eit sosialistisk samfunn. Arbeidet vårt under kapitalismen tek utgangspunkt både i kva folk treng for eit betre liv her og no - og i draumen om ei heilt anna og meir rettvis verd.

Ut frå analysane i prinsippprogrammet er det nokre berebjelkar som er lagde til grunn for utforminga av politikken på ei rekkje saksområde i dette arbeidsprogrammet.

RV arbeider for:

- Økologisk mangfald og trygging av livsgrunnlaget for dei som kjem etter oss.
- At det folk treng og omsynet til naturen må styra økonomien.
- Arbeidarklassen og folket sine interesser - mot kapitalen.
- Internasjonal solidaritet med arbeidarar og undertrykte.
- Kvinnefrigjerung.
- Antirasisme og eit fleirkulturelt samfunn.
- Å la distrikta leva.
- Nasjonal sjølvråderett.
- Offentleg velferd og kollektive løysingar til beste for folk flest.
- Demokrati og mangfald.
- Tillit til at folk kan slåst sjølve.
- Makt nedanfrå.

Dagskamp og sosialisme

Heile tida er det klassekamp, kvinnekamp, miljøkamp og andre politiske og økonomiske kampar. Desse kampane trugar ikkje i seg sjølv det kapitalistiske samfunnssystemet, men dei gjev folk røynslar om makttilhøva, om kampmetodar, om samhald - og om kor viktig det er med eit alternativ. Det er når desse praktiske røynslene vert samanfatta og smelta saman med sosialistisk teori innanfor store folkelege rørsler at kampen peikar ut over samfunnet i dag.

Framsteg eller reaksjon.

Noreg har eit teknologisk nivå, naturressursar og eit kunnskapsnivå i

folket som ville gjort det mogleg å gje folk flest eit mykje betre liv. Men under den kapitalistiske organiseringa av samfunnet er det tvert om slik at folk på ei rekkje område må kjempa mot at stoda vert verre. Borgarskapen er no på offensiven, og det går føre seg eit storstilt åtak på velferdsstaten og rettane til folk. Åleine kan ikkje RV eller andre parti gjera mykje med dette. Det er folks organiserte arbeid og kamp som fører framover. Dei fleste av krava i dette programmet kan aldri verta gjennomførte om ikkje folk set styrke bak og pressar kapitalistar og styresmakter.

Dette programmet inneheld ei rekkje krav om rettvise og fornuftige reformer som er vel verdt å slåst for. Men programmet er ikkje meint som eit «budsjettframlegg». Det kan ikkje erstatta, men berre vera til hjelp i dei konkrete vurderingane og prioriteringane som RV må gjera i arbeidet sitt i parlamentariske organ og elles i arbeidet sitt.

2. Forsvar norsk sjølvråderett — nei til EU og EØS

RVs forsvar av den nasjonale sjølvrådetten er grunngeve i prinsippprogrammet. Det same er analysen av EU som ein union der interessene til storkapitalen er lagde til grunn for eit system som er marknadsliberalistisk og udemokratisk innerter - og imperialistisk utetter. Norsk medlemskap i Unionen vil ta frå folket sjølvrådetten, og gje borgarskapen friare spelerom i kampen for privatisering og åtaka på levekåra til folk. Medlemskapen i EØS vil seia ei kraftig undergraving av sjølvrådetten, og er ein av dei viktigaste reiskapane regjeringa og kapitalen har i EU-tilpassinga.

Nei til EU.

Gjennom nei-fleirtalet den 28. november 1994 har folket sagt JA til sjølvrådetten i framtida, og folket har m.a. sagt NEI til:

- Rasing av norsk landbruk.
- EU-forvaltning av dei norske fiskeressursane.
- Skatte- og avgiftsharmonisering og overføringar til EU-systemet, som underminerer det økonomiske grunnlaget for velferdsstaten.
- Økonomisk og monetær union.
- Sams forsvars- og utanrikspolitikk.

Folket sa ja til sjølvråderetten - ikkje til ein særskild alternativ politikk. Men når regjeringa etter folkerøystinga der folket sa nei til EU-medlemskap aukar tempoet i tilpassing til EU, syner det manglande respekt for folkeviljen. Det same gjer det når krefter på JA-sida tek til orde for snarleg omkamp.

På denne bakgrunnen arbeider RV for:

- Nei til medlemskap i EU i framtida òg.
- Regjeringa må respektera folket sitt NEI.
- Nei til omkamp!
- Nei til meir EU-tilpassing!

Noreg ut av EØS!

Innmeldinga i EØS var ei kuppakta overprøving av folket sitt NEI frå 1972. EØS er ein «husmannskontrakt», der storparten av EUs lov- og regelverk for den indre marknaden vert gjort gjeldande for Noreg òg. Ved å integrera Noreg stadig tettare i EU-økonomien, legg EØS grunnen for full unionsmedlemskap.

RV arbeider for:

- At den organiserte EU-motstanden må haldast oppe for å halda fram med kampen til Noreg er ute av EØS. Frihandelsavtala frå 1973 er eit betre alternativ.
- Å syna at førehavingssprosessen i EØS-saker bryt med det parlamentariske demokratiet.
- Å knyta kampen mot EU-direktiv gjennom EØS til kravet om utmelding.

RVs grunningjevning for å villa seia opp den assosierte medlemskapen i Vestunionen, er grunningjeve i kapitlet om forsvars- og tryggingspolitikken.

3. På lag med naturen eller miljømord i framtida òg?

Alle seier dei er for å redde miljøet, men miljøødeleggingane held fram. Heile livsgrunnlaget på jorda vert øydelagt i aukande tempo. For å redde jorda trengst ei djuptgripande og total endring av samfunnet, vekk frå eit økonomisk system der drivkrafta er jakta på maksimal

profitt og der kapitalen må veksa.

RV arbeider for:

- å ta vare på det genetiske mangfaldet på jorda
- at ressursane på jorda skal nyttast på ein slik måte at det ikkje øydelegg livsgrunnlaget for dei som kjem etter oss
- at folks liv og livskvalitet ikkje skal øydeleggjast eller verta dårlegare gjennom øydeleggingar av miljøet.
- at det materielle forbruket i den rike delen av verda må drastisk ned.

Ein solidarisk verdsøkonomi

Landa i den 3. verda må få kontroll over sine egne ressursar og utvikla produksjon og foredling ut i frå kva dei treng sjølve. Alle norske investeringar i den tredje verda må byggja på desse prinsippa.

RV stør difor kampar i land i den 3. verda for ein meir rettferdig verdshandel og sletting av gjeld. For å redde jorda trengst ei djuptgripande endring vekk frå samfunn bygd på økonomisk vekst i dei rike landa. Samfunnsforbruket av naturressursar og energi må setjast i jamvekt med bære- og fornyingsevna til det globale økosystemet. Miljø og økonomisk utjamning heng uløyseleg saman.

Lågenergi og ny energibasis

Forbruket av lagerressursar som kol, olje og gass må erstattast av fornybare energikjelder som t.d. vasskraft, biomasse, jord- og havvarme, sol-, vind- og bylgjeenergi.

Energiforbruket må effektiviserast og reduserast drastisk i høve til i dag. Det er naudsynt for å hindra auka drivhuseffekt, og for å tryggja ressursar for dei som kjem etter oss.

Eit grønt landbruk

Det må skapast eit økologisk landbruk som tek vare på og fornyar jorda, og som korkje forgiftar jorda eller maten. Noreg må satsa på å auka sjølvbergingsgraden radikalt og avgrensa importen. Matimport må berre dreia seg om produkt det ikkje er mogleg å produsera her.

Fiskeressursane må takast vare på og utviklast.

Fisket må byggja på at ressursane skal takast vare på, og at

arts mangfaldet i kystøkologien skal oppretthaldast. Nedfiska stammar må få byggja seg opp att, og fisket må tilpassast tilveksten. Fisket må basera seg på kystfiske og reiskapar som ikkje øydelegg ressursgrunnlaget. Kvalfangst må skje under streng kontroll.

Busetnad over heile landet utan auka storbykonsentrasjon

RV ynskjer variert busetnad over heile landet. Det er viktig for ei økologisk berekraftig utvikling at naturressursane vert tekne vare på lokalt. Tilhøva må leggjast til rette for å snu straumen av menneske som vert tvungne til å flytta til storbyane for å overleva økonomisk. Byane må utviklast med fleire friareal, grønne lunges, utandørs leikeareal og bilfrie område.

Produksjon utan ureining

Produksjonsprosessane må leggjast om så dei avgrensar ureininga maksimalt. Det er grunnleggjande at produksjonen og prosessane må leggjast om til redusert gjennomstrøyming av materiale og energi, dinest må gjennomstrøyminga endrast i retning av mindre miljøpåkjenning og meir resirkulerbare materiale/energi. Restutslipp må reinsast på ein meir økooptimal måte.

Resirkulering og mindre avfall

Avfallsmengda må reduserast gjennom auka gjenbruk, resirkulering og mindre emballasje. Rutiner for å samla inn og destruera problemavfall må skjerpast. Heile bruk- og kast- mentaliteten må endrast, og produksjonen må byggja på gjenbruk.

Kollektivtransport og mindre bruk for transport

Samfunnet må leggjast opp slik at ein treng mindre transport. Arbeidsplassane må liggja i nærleiken av der folk bur. Barnehagar, servicesenter og butikkar må liggja nær bustadområde. Naudsynt transport må skje så energiøkonomisk som mogleg. Persontransport må skje mest mogleg med rimelege eller gratis kollektive transportmiddel.

Dei viktigaste krava til RV i dag:

Storsatsing på kollektivtrafikk:

- kraftig reduksjon av prisane
- utbygging og betring av jernbanen
- bilfrie bysenter
- stopp dei store, miljøfiendtelege bruprojekta

- stopp dei store motorvegutbyggingane

Styrt reduksjon av flytrafikken

- snøggtoget må overta størstedelen av trafikken mellom t.d. Oslo og Bergen, Trondheim og Stavanger

Noreg må satsa på energiøkonomisering

- målmedviten storsatsing på energiøkonomisering
- effektivisering og opprusting av eksisterande kraftverk og linenett
- inga utbygging av fleire vassdrag

Omlegging av energiforbruket

- det må utarbeidast planar for å tilpassa energiforbruket uavhengig av olje og gass. Norsk olje- og gassproduksjon må reduserast drastisk
- nei til gasskraftverk
- nei til miljøavgifter som ekstraskatt for folk
- stopp miljøødeleggjande produksjon
- forureinaren må betala

For eit økologisk landbruk

- økonomiske tiltak som fremjer økologisk landbruk
- senka effektivitetsnormer

Stans rovfisket i Barentshavet og Norskehavet.

Reduksjon av CO₂-utsleppa i Noreg med 50 % på 10 år.

Vern gamal norsk barskog - minst 1200 km².

Resirkulering av søppel i alle kommunar.

- avfallsmengda må reduserast gjennom redusert forbruk
- resirkulering og reduksjon av emballasje

Forskning og utvikling av miljø må verta sentralt forskingsområde i Noreg. Miljøaspektet må inn i all teknisk forskning.

- Drastisk reduksjon i forsvaret sine miljøødeleggjande øvingar.
- Full norsk kontroll med naturressursane må sikrast
- Forbod mot norsk engasjement i miljøødeleggjande industri og

kraftutbygging i 3. verda

- Nei til atomkraftverk
- Forsøka med atomkraft i Noreg må stoppast.
- Grensene for såkalla akseptabel radioaktiv stråling må senkast.
- Utbygging av overvakings- og varslingsutstyr.
- RV seier ja til satsing på ny, fornybar energi og ENØK, nei til høgt oljeutvinningstempo.
- RV seier ja til storutbygging av tog, nei til satsing på fly og motorvegutbygging.
- RV seier ja til satsing på el-bil og samfunnsplanlegging som minkar bilbruken.
- RV seier ja til å nytta norsk kunnskap, kapital og teknologi som kan fremja ENØK, ny fornybar energi og små vasskraftverk i den 3. verda, og der satsinga byggjer på røynslené frå Noreg og er underlagt folkeleg innsynsrett og kontroll i mottakarlandet.
- RV seier nei til at norske interesser er med på utbygging av store dammar og direkte engasjement i petroleumsutvinning.
- RV seier ja til auka sjølvberging og småskalaproduksjon som utnyttar dei føremonane data- informasjon og høgteknologi gjev, og som minkar energibruken til frakt.

4. RVs økonomiske politikk: Kamp mot marknadsliberalismen

Eit mål med RVs økonomiske politikk er å bryta ned klasseskilja, skapa sosial likskap og hjelpa til med miljørett ressursforvaltning. Kapitalisme vil seia at økonomisk vinst er målet, medan produktet berre er midlet for å nå profittmålet. Difor vert det sløst med naturressursar og menneskeleg arbeidskraft.

Me må vekk frå eit system som fører til unyttige og spekulative investeringar. Me har fått ein oppsvulma finanssektor, eit stort kjøpepress ved hjelp av spekulativ reklame som tillèt at samfunnstoppene har sikra seg eit snyltande luksusliv på kostnad av folk flest. Det naudsynte alternativet til kapitalismen er eit sosialistisk samfunn der målet er å skapa dei verdiane og varene som folket treng og miljøet tøler.

Norsk økonomi er i dag prega av stagnasjonen i verdsøkonomien. Dette

vert styrkt av tilpassinga til EUs indre marknad og økonomiske politikk. Samstundes er Noreg med sine naturressursar, sitt teknologiske nivå og si høgt utdanna arbeidskraft eitt av verdas rikaste land. Den norske rikdomen er òg ei fylgje av at Noreg, som eit imperialistisk land, har vore med på den hundreårslange, brutale utbyttinga av den 3. verda. Det er ikkje mangel på pengar; storkapitalen og finansinstitusjonane kontrollerer milliardar av kroner. Statsreservane vert stadig større, og ein manglar ikkje ressursar. Det avgjerande er kven som avgjer fordelinga, kven som avgjer kva investeringar som skal gjerast. Kort sagt: barnehagar eller bankpalass.

Arbeid til alle

Massearbeidsløysa dei siste 15 åra har stadfest den marxistiske påstanden om at kapitalisme = arbeidsløyse. For kvart år som går vert det tydelegare at den lange oppgangskonjunkturen etter krigen, som førte til tilnærma full sysselsetjing, var eit historisk unntak og ikkje nokon ny regel. Og i motsetnad til krisa i 30-åra er det lite von om at ein ny oppgangsperiode vil løysa problema. Ein kraftig reduksjon av arbeidstida er det viktugaste kravet for å møte det at det ikkje trengst så mykje arbeidskraft som ei fylgje av automatiseringa av arbeidet. For borgarskapen er arbeidsløysa god, av di ho temjer fagrørsla og pressar lønene. Difor er det så liten «vilje» til å løysa problema.

Arbeidsløyse er ei enorm sløsing med, og øydelegging av, menneskelege ressursar. Det er heilt vanvittig med ein kø av arbeidslause samstundes som det er ein kø av uløyste oppgåver innanfor omsorg, helse og miljø. Dei arbeidslause burde sjølvstøtt vorte sysselsette med samfunnsnyttige oppgåver til tarifføl. Men borgarskapen fryktar slik sunn fornuft som pesten, av di det kunne verta eit vellukka døme på planøkonomi. Dogmet om at marknaden ordnar alt må ikkje få slå sprekkar.

Ein sterk offentleg sektor

RV vil utvikla ein sterk offentleg sektor. Arbeidet med menneske, dvs. omsorg, utdanning og kultur, kan ikkje erstattast av maskinar. Ein omfattande offentleg sektor er difor teikn på eit rikt samfunn, og ikkje eit sjukdomsteikn, slik borgarskapen framstiller det. Den offentlege sektoren må demokratiserast. Brukargruppene må sikrast aktiv deltaking i utforminga og drifta av offentlege tilbod. Gode offentlege velferdstilbod er viktig for kvinnefrigjeringa, av di det gir

høve til å endra det tradisjonelle kjønnsrollemønsteret.

Skatt

RV meiner at kapitalinntekter må skattast hardare. I dag er det omvendt. Skattereformen gjev enda fleire høve enn før til å sleppe skatt gjennom «smarte» konstruksjonar av selskap og skatteplanlegging.

RV ynskjer ei heilt ny skatteordning. Innanfor systemet i dag går RV inn for:

- Toppskatt skal òg reknast av kapitalinntekter og overskot på næringsverksemd.
- Auka toppskatt på høge inntektere, dvs dei som tjener meir enn statsministeren.
- Reglar som gjev aksjeutbytte skal vera skattepliktig inntekt, dvs at aksjonærane skatter av inntekt slik som lønstakarar.
- Vinst ved aksjesal skal vera fullt ut skattepliktig.
- Formueverdien på aksjar skal vera reell — ikkje symbolsk.
- Progressiv formuesskatt, langt høgare skatt på store formuer.
- Fjerning av 55 %-taket for skatt av inntekt som skapar nullskattytarar.

Eit allsidig næringsliv

Norsk næringsliv er av historiske årsaker i stor grad prega av industri bygd på vasskraft og råvarer. Denne typen industri er i stigande grad prega av automatisering av produksjonen og av sterk internasjonal konkurranse. Difor er det utenkjeleg at denne delen av industrien kjem til å skapa mange nye arbeidsplassar. I tillegg har mykje av forbruksvareindustrien bukka under dei siste tjue åra.

Ei viktig årsak til dette er underprisinga av olje, som gjer at transport over sær lange avstandar løner seg. Ein økologisk og samfunnsøkonomisk forsvarleg oljepris ville vera det fire- eller femdobbelte av dagens pris. Ein fornuftig, økologisk rett - dvs. høg - oljepris ville saman med dei nye høva for rasjonell, fleksibel produksjon av små seriar leggja grunnlag for ein helt annan, meir desentralisert og økologisk rett næringsstruktur.

Ei styrking av industrien i landet er avhengig av ein nasjonal plan for ein allsidig, økologisk forsvarleg vareproduksjon. Ein slik plan må utarbeidast ved at offentlege styresmakter går inn i dei eksisterande

bransjane for å sjå kva høve som finst, og i samarbeid med fagrørsla koma fram til naudsynte omstillings- og nyskapingstiltak. Som ein lekk i styrkinga av eit allsidig næringsliv, vil RV satsa på forskning og produktutvikling. Det må skje i nært samarbeid med forbrukarane, og ein må utnytta kjennskapen arbeidsfolket har til produkt og prosessar. Denne forskinga må vera økologisk orientert. Moderne teknologi må nyttast for å fjerna einsformig og tungt arbeid, og til å gje arbeidarane innsyn i og makt over produksjonsprosessen.

Stans marknadsliberalismen - meir styring er meir velferd!

RV vil gjeninnføra sterk offentleg kontroll med kreditt- og rentepolitikken, valutarestriksjonar og styring av finansinstitusjonar. RV går inn for skattlegging av aksje-, finans- og valutatransaksjonar.

RV er sterkt mot den pågåande liberaliseringa av forvaltingsverksemdene Telenor, Postverket og NSB. Omgjering til aksjeselskap er eit steg på vegen mot privatisering. RV krev full offentleg styring av forvaltingsverksemdene, og løyvingar som gjer det mogleg å driva tele, post og jernbane til beste for folket.

RV vil gjeninnføra tidlegare konsesjonslovgjeving som sikra norske bedrifter mot oppkjøp frå utlandet, av di dette i dei aller fleste tilfella skjer for å få nedlagt brysame konkurrentar, henta ut maskinar, teknologi og møysommeleg oppbygd kompetanse.

RV vil ha eit enkelt og progressivt skattesystem, med hovudvekt på direkte skattar. RV vil auka formueskatten og styrkja likningsetaten. Innsatsen til etaten må rettast mot skattesnyteriet til dei rike. Skattesystemet må utformast slik at det ikkje løner seg å driva med finans- og eigedomsspekulasjon framfor å investera i nyttig produksjon og tenesteyting.

RVs viktigaste krav i den økonomiske politikken:

- Noreg må seia opp EØS-avtalen.
- Forsvar og utbygging av den offentlege sektoren.
- Seks timars normalarbeidsdag med full lønskompensasjon.
- Auka kontroll med kapitalen - nei til marknadsliberalismen.
- Sanering av kommunegjelda - auka overføringar til kommunesektoren.
- Kompetansegevande utdanning eller samfunnsnyttig arbeid til

- tarifføløn til arbeidslause.
- Nei til norsk imperialism - nei til WTO-avtalen..
 - Allsidig utbygging av industri og næringsliv. Styrk norsk sjølvbergning.
 - Varsam og langsiktig utnytting av ikkje-fornybare naturressursar. Halvering av olje- og gassproduksjonen. Billig og rein vasskraft er eit viktig industripolitisk verkemiddel for å utvikla ein allsidig kraftkrevjande industri i Noreg. Dette må kombinerast med strenge krav til ENØK-tiltak, miljøinvesteringar og vidareforedling.
 - RV går inn for høgre oljepris og avgifter på flybensin.
 - Eit enkelt og progressivt skattesystem - styrk likningsetaten i kampen mot nullskatteytarane.

5. Auka rettar for arbeidsfolk

Fagrørsla er arbeidarklassen si viktugaste form for organisering. RV står ei sterk og uavhengig fagrørsla, ei sjølvstendig fagrørsla utan partibinding. Kvinnene må spela ei sentral rolle innanfor fagrørsla, og krava frå kvinnene må vera krava frå heile fagrørsla. Kvinner tener dårlegare enn menn. Dei har ofte yrke med hardare arbeidspress. Kravet om 6-timars arbeidsdag med full lønskompensasjon er eit viktug kvinnekrav, og eit krav for fagrørsla og arbeidarklassen. RV står arbeid for meir einskap i arbeidarrørsla, og meir samarbeid mellom LO og fagforbunda utanfor LO.

Det er mange uløyste samfunnsoppgåver, og det er mange ledige arbeidsfolk. Men når profitten er drivkrafta, vert ikkje dette sett i samanheng. Det «svarar seg» for dei som sit med makta å la folk gå arbeidslause. Dette er sløsing med dei viktigaste ressursane i samfunnet, og øydeleggjande både for arbeidarklassen og for enkeltmenneska. For at dei arbeidslause skal verta ei kraft i kampen mot arbeidsløysa, må dei organisera seg. Saman med fagrørsla må dei slåst for verdige tilhøve og omfordeling av midlane i samfunnet, slik at alle kan koma i arbeid.

Borgarskapen, med NHO i spissen, prøver å skvisa rettane arbeidsfolk har opparbeidd seg. Utholing av normalarbeidsdagen og lause tilsetjingstillhøve har auka i omfang dei siste åra. Alt dette for å få

«større fleksibilitet». Mot dette må arbeidsfolk slåst mot utholing av arbeidsmiljø-lova og tariffavtalane, og krevja styrkt vern mot oppseiing. Leiinga i LO og DNA spelar på lag, og lammar mykje av kampviljen i fagrørsla. Men kvinnene som no er med i arbeidslivet i fullt mon, særleg i offentleg sektor, og ein ny og mindre lojal generasjon som veks fram, gjer det vanskelegare for DNA å halda kontrollen. Rørsler på tvers av fagorganisasjonar og andre organisasjonar oppstår. «Kvinner på tvers» er eit døme på dette. Kvinneløn har vorte eit omgrep. Kravet om auka løn i dei kvinnedominerte yrka veks fram. Dette vil krevja brot med rammene for lønsoppgjera, og eit brot med moderasjonslina. Oppgåva til RV er å vera støttespelar for arbeidarklassen, og ta opp i seg det som skjer av opprør på grunnplanet.

RV arbeider for:

- Arbeid til alle. Opprett arbeidsplassar i offentleg sektor framfor tiltak. Opprett nye faste stillingar i staden for permanent overtid.
- Fagorganisasjonstilbod til alle arbeidslause
- Varige trygdeordningar for langtidsarbeidslause. Vekk med 80-vekersregelen.
- 6-timars normalarbeidsdag med full lønskompensasjon
- At pensjonsalderen vert endra frå 67 til 60 år. 55 år for skiftarbeidarar. Rett til alderspensjon frå 60 år - 30 års oppteningstid for fulle pensjonsrettar.
- Tariff- og lovfesta minsteløn på 90% av gjennomsnittleg industriarbeidarløn. Ingen under lønssteg 15.
- Å forsvara normalarbeidsdagen.
- Å forsvara arbeidsmiljølova - styrk oppseiingsvernet.
- strengare reglar ved kortvarige tilsetjingar. Faste tilsetjingar i staden for permanent overtid.
- lik løn for likeverdig arbeid.
- å forsvara sjukelønsordninga; Nei til gjeninnføring av karensdagar og reduserte sjukepengar.
- Utvida streikerett også ved lokale forhandlingar. Nei til tvungen lønsnemnd.
- Å få vekk prestasjonslønsystem i stat og kommune. Nei til lokal lønsfastsetjing.
- At krav om tariffavtale i samsvar med norske overeinskomstar skal liggja til grunn for offentlege fastpristilbod og oppdrag.
- Å oppløysa NIS. NIS er ein hån mot rettane til sjøfolket.
- Kraftig lønsauke i dei kvinnedominerte yrka.

6. Stønad til samiske rettar

Samane er i dag spreidde i fire ulike statar, etter at dagens grenser vart trekte opp av kolonimaktene. Samane har, om dei ynskjer det, rett til å danna ein eigen samisk stat.

Innanfor dei eksisterande statane står kampen om å tryggja at samane kan utvikla næringsliv, kultur og språk etter kva dei treng sjølve.

RV arbeider for:

- At retten samane har til land og vatn må godtakast i samsvar med ILO-konvensjonen om urfolk.
- At Sametinget må godkjennast som samane sitt høgste folkevalde organ, med Stortinget som einaste overordna organ.
- At Sametinget skal ha rett til å nemna opp ein representant til alle offentlege utval som handsamar spørsmål som er viktige for samane. Sametinget avgjer sjølv kor det ynskjer å vera representert.
- Respekt for samiske og lokale tradisjonar i naturforvaltninga.
- At Reindriftsadministrasjonen, Sameradioen, Samisk Utdanningsråd og Statsskog Finmark vert lagde under Sametinget.

Sjå elles kapitla om landbruk, fiske, utdanning, kultur og media.

7. Stopp avfolkinga — for eit livskraftig distriktsnoreg

Distriktsnoreg - og særskilt Nord-Noreg - har i dag langt på veg halvkolonial status, som leverandør og produsent av råvarer for ein sentralisert finans- og industrikapital.

Malm, kraft, fisk og olje er i dag inngangsbilletten den norske borgarskapen har til EU, og er dimed grunnlaget for deira deltaking i den imperialistiske utviklinga. Verdistraumen i Noreg går frå nord til sør, frå periferi til sentrum.

Denne verdistraumen må snuast. Verdiskapinga må haldast i distrikta som grunnlag for ein desentralisert busetnad.

Sterke lokalsamfunn der folk har kontroll over ressursane og verdiskapinga er den beste garantien mot miljørasering og sentralisering, og for eit demokrati der folk har makt over sitt eige liv. RV arbeider for eit sosialistisk samfunn bygd på forsvarleg forvaltning og bruk av ressursane. Eit slikt samfunn krev busetnad over heile landet og livskraftige lokalsamfunn. Denne mål-setnaden vil vera ein hjørnestein i all samfunnsplanlegging. Det vil seia eit samfunn der kvinneperspektivet, med hovudvekt på omsorg og ansvar for menneske og natur, må gjennomsyra alt. Berre eit samfunn med livskraftige distrikt kan tryggja ei forsvarleg ressursforvaltning og eit demokrati der folk har makt over sitt eige liv.

Avfolking og øydelegging av naturressursane.

I dag veks skilnadene mellom by og land. Storbyane veks på kostnad av distrikta. Tettstadene vert styrkte og utkantane vert avfolka. På den eine sida vert distriktsnøreg tappa for store verdiar når det gjeld arbeidskraft og menneskelege ressursar. På den andre sida aukar dette presset på byane, og fører m.a. til auka energibruk og ureining - stikk i strid med offisielle målsetnader. Det politiske vanstyret breier seg, og det sosiale tryggingssynet vert rasert. Resultatet er sosial naud, mistilpassing, aggresjon og auka vald.

EU-tilpassing basert på friare marknadskapitalisme har ført til eit enormt åtak på distriktsnøreg - og Nord-Nøreg særskilt. Gjennom mange år har det vore køyrt ein kampanje for å få kutta overføringane til jordbruket, bygd ned kystflåten, lagt ned og privatisert industrien og bygd ned velferda. Kort sagt - få rasert livsgrunnlaget for store delar av dei som bur i distrikta. Kystfolket har vore, og er sterkt truga av den langvarige rovdrifta på fiskeressursane som den norske og internasjonale trålarflåten står bak. Dette råkar Nord-Nøreg særleg hardt.

EØS-avtalen, norsk EU-medlemskap og tilpassing til GATTs reglar for fri omsetnad av jordbruksprodukt, vil akselerera denne utviklinga. Difor er det ein føresetnad for eit livskraftig distriktsnøreg at me held oss utanfor EU og melder oss ut av EØS.

For å snu utviklinga og leggja tilhøva til rette for at distrikta skal vera ein livsnerve i Nøreg i framtida òg,

vil RV arbeida for:

- At lokale ressursar skal danne grunnlag for arbeid og produksjon i den delen av landet ressursane finst.
- At kommunane og fylka igjen må få ein større del av verdiskapinga i samfunnet til offentlig velferd.
- At ein skal gjennomføra planane om strukturmidlar til Nord-Noreg og truga industriområde på Austlandet som vart lova ved ein EU medlemskap - men som i sin heilskap skulle betalast av Noreg sjølv.
- At nye statlege institusjonar og forvaltingsorgan vert plasserte utanfor dei store byane når ikkje viktige nasjonale interesser talar imot det.
- At samiske interesser må ivaretakast når statleg, fylkeskommunal og kommunal planlegging får verknad for samiske område.
- At all planlegging for distriktsnoreg må leggja vekt på kvinneretta tiltak.
- At Nord-Noregbanen skal byggjast. Sametinget må godkjenna planane.
- Einingspris på gods og transport. Gjeninnfør transportstønad og konsesjon for samlast.
- Innfør transportplikt for samlastselskap.
- At ingen statlege arbeidsplassar skal nedleggjast utan at det vert etablert alternativ.
- Forsvar av lokalsjukehus og sjukestover mot nedlegging.
- Utbygging av jordmortenesta.
- At fiskeriforsking og -forvaltning vert lagt til Nord-Noreg.
- Statleg gjeldssanering. Statlege overføringar vert auka slik at staten dekkjer kostnadene til dei lovpålagde oppgåvene for kommunane og fylka.

8. Eit økologisk og sterkt norsk landbruk

RV er for å styrkja norsk landbruk og auka sjølvforsyninga - for å sikre busetnaden i distrikta, tryggja norsk sjølvråderett og som ein lekk i å brødfø alle som bur på jorda.

Landbruket må leggjast om til forsvarleg produksjon med mindre bruk av kunstgjødsel, kraftfôr og antibiotika. Innanfor økologisk forsvarlege

rammer bør dyrkaareal og talet på bruk verta auka, og utmarka må utnyttast betre.

Kvart år vert mange bruk lagde ned. Stønads- og verneordningar for norsk landbruk vert svekka, og internasjonal landbrukskapital vert gjeven friare spelerom. Konkurransen fører til gratisarbeid for kvinnene og til at kjemiske middel vert nytta meir - med forgifting av menneske og natur som fylgje over tid.

RV arbeider for

- Å stoppa nedbygginga av importvernet på matvarer. Nei til WTO og EU- tilpassing.
- Å stoppa nedskjeringane i overføringane til landbruket.
- At landbruksoverføringane over landbruksavtalen må vera for arbeidet bonden gjer, og ikkje gå til profitt for landbruksmonopol, maskinverksemder og gjødselsmonopolet Norsk Hydro.
- At stønadsordningane bør fremja kombinasjonsdrift - landbruk i kombinasjon med andre næringar.
- At økologisk jordbruk, skogbruk og reindrift må verta oppmuntra gjennom særskilde stønadsordningar. Kjøtproduksjonen må i større grad byggja på lokale naturressursar og mindre kraftfôr.
- At Sametinget fastset eit øvre reintal pr distrikt pr driftseining - ut frå bereevna til naturen.
- Å hindra sentralisering av meieri og slakteri - for å ta vare på arbeidsplassane i distrikta og redusera langtransporten.
- Å fjerna moms på norsk mat.

9. Oppbygging av fiskeressursane og kystfisket

Den fiskeripolitiske målsetnaden til RV er å tryggja og byggja opp fiskeressursane, oppretthalda kystflåten som rygggrad i norsk fiskerinæring, betra fiskarane sine sosiale rettar og fiskeriarbeidarane sine arbeids- og lønstilhøve. Den viktigaste oppgåva i fiskeripolitikken framover er å tryggja den nasjonale kontrollen over fiskeressursane, å byggja opp fiskestammene som er truga og tryggja eit økologisk

forsvarleg fangstnivå no og i framtida. Makt over ressursane til kystfiskarane og folk som er avhengig av fisket, er ein føresetnad for ei økologisk forsvarleg forvaltning.

RV er for å satsa på kystfisket og ei desentralisert vidareforedling på land i landsdelen det vert fiska utanfor. Desentralisert vidareforedling er særleg viktig for å oppretthalda og skapa nye arbeidsplassar for kvinner, og dimed eit grunnlag for at lokalsamfunna kan overleva. Fiskerinæringa er saman med landbruket avgjerande for arbeidsplassar og busetnad i distrikta.

Storstilt miljømord

Kortsiktig profittjakt har ført til rovdrift på fiskeressursane. Nedfisking av fleire fiskeslag i periodar har vore eit av resultatata. I mange fjordar er stamfisken vorten utfiska av botnskrapande reiskap, og livsvilkåra for fisken øydelagde. Uopprettelege skadar i det økologiske systemet er resultatet. Styresmaktene - med regjeringar av skiftande politisk farge - er ansvarlege for dette miljødrapet gjennom m.a. å tillataorstilt trålfiske, for store fangstkvotar og manglande kontroll. På denne måten vert òg grunnlaget for kystfisket og busetnaden på store delar av kysten medvite rive vekk.

Den aukande kapitaliseringa av fisket er eit blindspor, og eit av de største hindra for å leggja opp til ein økologisk forsvarleg fiskeripolitikk. Utbygginga av ein fabrikktrålarflåte er det verste utslaget av denne utviklinga.

Interessene til vanlege folk står i sterk motstrid til kapitalen sine ynskje om stor kortsiktig profitt. Det trengst omfattande kontrolltiltak og sterk regulering av havfiskeflåten.

Det største trugsmålet mot økologisk forsvarleg fiske ligg i ein EU-medlemskap. Råderetten over fiskeressursane vil då verta overført til EU, og det avgjerande høvet til nasjonal kontroll og regulering vert fjerna.

RV arbeider for:

- Full nasjonal kontroll over fiskeressursane.
- Ei utviding til 250 mil økonomisk sone i samarbeid med Kanada, Grønland, Færøyane, Island og Russland - for å tetta att

«smutthol» mellom dei økonomiske sonene.

- Internasjonale avtalar med basis i samarbeid med kyststatane for å stoppe rovfisket.
- Å stoppa alt fiske i vernesona rundt Svalbard for å verna oppvekstområda for fisk.
- At Nord-Noreg må få forvaltingsansvaret for ressursane i nord.
- at utviklinga i retning av å riva opp allemannsretten til havet må stoppast og snuast.
- Omsetjelege fiskekvotar må avvisast. Fritt fiske med passive reiskapar.
- At konsesjons- og kvoteordningar må fordelast etter distrikt, og konsesjonar må ikkje fylgje båtar ved sal ut av distriktet.
- At fabrikkflåten må hoggast opp - all vidareforedling på land.
- Ein reduksjon i trålarflåten og streng regulering av trålfisket. Alt fiske med trål og ringnot utanfor 12-milssona. Auka maskevidde for trål og snurrevad i norsk økonomisk sone. Noreg må krevja at Russland innfører dei same reguleringane i sin del av Barentshavet.
- Å stoppa raseringa av fisket i fjordane. Fjordfiskarane må sikrast eksklusiv rett til torskefisket frå Tysfjord og nordover. Ei eiga samisk fiskerisone vert inkludert i ei slik ordning.
- Konsesjonskrav til all fiskeoppdrett. Lokal tilknytning for å få konsesjon. Næringsssvake område og kvinner må prioriterast ved tildeling av konsesjon.
- Å flytta Statens Fiskarbank og Fiskeridirektoratet til Nord-Noreg.
- Stopp av raseringa av fisket i fjorden. Fjordfiskarane må sikrast eksklusiv rett til fisket (unnateke sild) frå Tysfjord og sørover. Dette kan gjennomførast ved eiga fiskerisone administrert av Sametinget. Råfisklova må gjeninnførast med avgrensing av transitt og eksport av råvarer ut av landet.
- At allemannsretten vert styrkt for kystfolket.
- At reguleringa av fisk vert retta inn mot havfiskeflåten.

10. For full kvinnefrigjerung

RVs langsiktige mål er eit samfunn fritt for alle former for kvinneundertrykking. Dette vil krevja eit totalt brot med det kapitalistiske systemet.

Innanfor samfunnssystemet me har i dag, går RV inn for reformer som styrkjer kvinnene si stilling både økonomisk og ideologisk, og imot alle endringar som kan undergrava dei rettane kvinner har oppnådd. Me har i dei siste åra opplevd ein ideologisk og politisk offensiv mot kvinnene. Dette syner seg m.a. ved: Auka fokusering på kvinner som kjønnsobjekt - t.d. H&M-reklamane og topplausbarar.

Hets mot barnehagar, og vektlegging på kor viktig det er at kvinna er heime medan barna er små, og ved at dei fyrste innstrammingane overfor aleinemødrer er gjennomførte.

Utvikling av rettane og jobbhøva for kvinner er avhengig av at velferdsstaten oppretthaldast.

Velferdsstaten har vore og vil vera viktig for at kvinner skal kunne ha ein jobb og høve til å forsørgja seg sjølve. Velferdsstaten gjev også mange arbeidsplassar til kvinner.

Ei nedbygging av velferdsstaten vil råka kvinnene særleg hardt, sidan det er kvinnene som gjer mesteparten av omsorgsarbeidet. Dårlige offentlege tilbod vil føra til meir ubetalt omsorgsarbeid i heimen. Det vil også auka arbeidspresset i omsorgsyrka. Det vil verta arbeidarklassen som råkast av dette. Dei med god økonomi kan kjøpa seg private løysingar.

Auka økonomisk stønad til åleineforsørgjarar er eit særleg prioritert krav. Åleineforsørgjarar er ei av gruppene i dagens samfunn med dårlegast levekår.

Opp med kvinnelønna!

Lønna i kvinnedominerte yrke ligg langt under løna i mannsdominerte yrke. Sjølv innanfor grupper som kan samanliknast i offentleg sektor er det store skilnader på manns- og kvinneløn. Og når menn og kvinner er innanfor same yrkesgruppa, tener menn best. Presset for aukande bruk av deltidsarbeid og lause arbeidstilhøve, svekking av normalarbeidsdagen og faglege rettar, råkar kvinner spesielt.

6-timars normalarbeidsdag med full lønskompensasjon.

6-timars normalarbeidsdag opnar for eit kvardagsliv der kvinner kan kombinera heiltidsjobb, ansvar for hus- og omsorgsarbeid og i tillegg få tid til ei meningsfylt fritid. Nesten helvta av alle utearbeidande

kvinner jobbar deltid, og mange har ulagleg arbeidstid for å få kvardagslivet sitt til å hanga i hop.

6-timarsdagen vil seia

- At fleire kvinner vil jobba heiltid.
- At kvinner som held fram med å jobba deltid vil få ei kraftig heving av løna si.
- Eit styrkt forsvar av normalarbeidsdagen, av di ein innfører ei arbeidstidsordning som kvinner òg er tente med.
- Ei radikal betring av kvinner sine høve til økonomisk sjølvstende.
- 100.000 nye arbeidsplassar i Noreg.
- Færre utslitne og uføretrygda.
- Ei radikal betring av kvardagslivet for alle

Forsvar retten til sjølvvald abort!

Abortlova er samfunnet si tillitserklæring til at kvinnene sjølve klarar å ta vanskelege val. RV meiner at kvinnene framleis skal ha dette ansvaret. RV vil gå imot alle forsøk på åtak på abortlova og kvinner sin sjølvråderett.

Medisinsk bruk av bioteknologi opnar positive nye høve dersom han vert nytta til beste for mennesket. Men i dagens samfunn ottast RV for at det vert kapitalen si jakt på profitt som får styra mykje av forskinga.

RV meiner difor det er rett å ha ei restriktiv haldning til medisinsk bruk av bioteknologi. Me er også imot det kvinnesynet det er eit uttrykk for, at barnløyse vert sett på som ein sjukdom. Dette inneber at RV er imot at det skal opnast for eggdonasjon og forskning på befrukta egg. RV meiner det skal vera forbode å ta patent på menneskelege organ, vev og kroppsceller. Dei høva som medisinsk bruk av bioteknologi opnar for, må ikkje nyttast som eit argument for å endra den gjeldande abortlova.

Barnefødsjar og fødselspermisjonar må ikkje verta argument for å pressa kvinnene ut av arbeidslivet. Den beste måten å hindra dette på, er at menn tek ein større del av fødselspermisjonane.

Stopp seksualisert undertrykking og vald!

Den seksualiserte undertrykkinga har vorte verre dei siste åra. Reklamen si framstilling av kvinner sprengjer nye grenser, medan massasjeinstitutt, topplausbarar og telesex florerer. Dette kjem i tillegg

til pornografien, og stadfester framstillinga av kvinner som ei vare der berre kroppen tel.

Denne delen av kvinneundertrykkinga skapar eit forkvakla tilhøve mellom kjønna. Den seksualiserte valden - kvinnemishandlinga og valdtektene - skjer i all hovudsak i heimen eller av kjente. Det er viktig å gje kvinner høve til å bryta ut av undertrykkjande forhold. Redsla for valdtekt legg sterke band på livsførsla og fridomskjensla til kvinnene. Tilhøva mellom kjønna vert også påverka av denne ufridomen. Kampen mot den seksualiserte undertrykkinga må også vera mennenes ansvar. Menn må ta ansvar for å endra dei dårlege sidene ved manssrolla.

RV arbeider for:

- Å få bort massasjeinstitutt og topplausbarar.
- Eitt års svangerskapspermisjon med full løn og opptening av feriepengar og pensjonspeng. Faren får sjølvstendig rett til opptening av fødselspengar.
- Å fjerna daglegvarepornografien.
- Statleg stønad til krisesentra.
- At kvinneløna skal koma opp på same nivå som løna i mannsdominerte yrke. På den måten vert det lettare for kvinner å forsørja seg sjølve. Økonomiske argument for ulik arbeidsdeling i heimen vil dermed falla bort. Det er ikkje lenger «naturleg» kven det er som er hovudforsørgjaren.
- At kvinnediskriminerande reglar for opparbeiding av pensjon og trygderettar vert endra.
- At me skal nytta våre kommune-, fylkes- og stortingsrepresentantar til å føreslå og stø at 6-timars arbeidsdag vert innført som prøveprosjekt i heile landet.
- At fagforeiningar og kvinnerørsla heile tida skal setja 6-timarsdagen på dagsordenen.
- Tariffesta og lovsett 6-timars normalarbeidsdag med full lønskompensasjon for alle.
- Offentleg prevensjonsrettleiing og gratis prevensjon til alle.
- Fødselspermisjon i 18 månader med full løn. Minst 6 månader er haldne av til faren. Faren får sjølvstendig rett til opptening av fødselspengar.
- Full barnehagedekking, med gode offentlege barnehagar og fritidsheimar. Prinsipielt meiner RV at barnehagar og

fritidsheimar skal vera gratis, fram til det arbeider me for reduserte takstar.

- Gratis offentlege barnehagar til alle barn.
- Gratis fritidsheimar.
- Nei til behovsprøving av barnetrygda
- Eit forsvar av dagens abortlov.
- Ei kraftig auke av løna i kvinnedominerte yrke.
- Lik løn for likeverdig arbeid på tvers av yrkesgrensene.
- Juridisk sjølvstende for innvandrarkvinner. Ingen utkastingar grunna skilsmål.

11. Mot all rasisme — for eit fleirkulturelt samfunn

RVs langsiktige mål er eit fleirkulturelt samfunn utan rasisme og nasjonal undertrykking, med opne grenser og demokratiske rettar for alle folkegrupper.

Statleg rasisme, auka valdsrasisme og legalisering av kvardagsrasisme

Rasisme er eit resultat av og eit undertrykkingsreiskap for å oppretthalda, stabilisera og styrkja eksisterande makttilhøve og samfunnsorden. I dag er rasismen eit middel til å oppretthalda kapitalismen og imperialismen som eit økonomisk verdssystem, eit system som er bygd på undertrykking og utbytting av folk i den 3. verda.

Rasismen er i praksis vorten offisiell politikk både nasjonalt og internasjonalt gjennom lover, reglar, sosiale og politiske strukturar, og gjennom internasjonale monopol og institusjonar sitt tilhøve til den 3. verda.

Noreg er i dag i praksis stengd for folk frå den 3. verda og frå Sør- og Aust-Europa, både for flyktningar og normal arbeidsinnvandring. Mest ingen av dei som søker får innvilga politisk asyl. Brutaliteten og rasismen i flyktningepolitikken kan samanliknast med utestenginga av jødar frå Noreg og andre land i Europa før 2. verdskrigen. Gjennom manglande morsmåls- og norskopplæring for utlendingar gjer staten òg sitt til at innvandarar og flyktningar vert andrerangs borgarar.

EØS-avtalen og tilpassinga til EU forsterkar den statlege rasismen. Grensene rundt EU vert stengde, og flyktningpolitikken vert harmonisert. Medan det er fri arbeidsvandring innanfor EØS-området, har ikkje folk frå den 3. verda som alt er busette i eit EØS-land, dei same rettane. Dei vert andrerangs borgarar.

Folk frå den 3. verda vert diskriminerte på bustad- og arbeidsmarknaden. Dei får dei dårlegast betala jobbane og dei dårlegaste bustadene.

Nye rasistiske og fascistiske grupper og parti har vakse opp i Europa dei siste åra, i Noreg òg. Rasistisk vald og trakassering har auka sterkt, og rasistisk propaganda er etterkvart vorten meir open og godtakande. Politiet legg til sides dei fleste meldingane og bagatelliserer rasistiske handlingar som «gutestrekar».

Den statlege rasismen er med på å legalisera all anna form for rasisme. Styresmaktene nyttar den motstanden og valden som dei sjølve har skapa mot innvandrarar og flyktningar som grunngeving for ytterlegare innstrammingar i den statlege flyktninge- og innvandringspolitikken.

Opp mot dette står at mange lokalsamfunn har teke vel imot innvandrarar, gjeve asylsøkjjarar kyrkjeasyl, og skjult dei for maktthavarane. RV stør slike former for sivil ulydnad.

RV arbeider for:

- At Noreg må opna grensene for vanleg innvandring. Innvandringsstoppen må opphevast. Same reglar som i dag gjeld for borgarar i EØS-land, må gjelda for alle.
- At alle skal ha rett til å koma til Noreg for å leggja fram søknad om asyl eller opphald på humanitært grunnlag. Nei til visum som innvandringspolitisk verkemiddel o kontrolltiltak for å stoppa utlendingar før de når norskegrensa.
- At alle som kjem til Noreg skal ha krav på rettstryggleik. Nei til bruk av tvangsmiddel som ransaking, beslag, pågriping, varetekt og deportasjonar utan rettsak. Asylfengsla må bort.
- At Noreg skal godkjenna eit utvida flyktningomgrep som også omfattar økonomiske, økologiske og religiøse flyktningar, og dei som vert forfylgde på nasjonalt grunnlag eller p.g.a. «etnisk reinsing».

- At alle som bur i landet skal ha rett til å verta sameinte med familien sin.
- Røysterett for innvandrarak også ved stortingsval, etter same reglar som ved kommune- og fylkestingsval.
- At ved skilsmål skal utanlandske ektefellar automatisk få innvilga opphaldsløyve.
- Norskundervisning til alle vaksne innvandrarak og flyktningar, opp til grunnskulenivå.
- Auka morsmålsundervisning i skulen. Ein føresetnad for det er at innvandrarakane vert kvoterte inn på lærarutdanninga.
- At undervisning på morsmålet skal vera ein rett for alle.
- At innvandrarkvinnene si stilling vert styrkt i det norske samfunnet.
- At innvandrarakane sin kulturelle identitet vert styrkt.
- At religionsfridom skal seia lik rett og høve til religionsutøving - opphev statskyrkja og kristen føremålsparagraf i barnehagar og skular. Religionsfaget vert erstatta med eit felles livssyns- og haldningsfag.
- At rasismeparagrafen (paragraf 135 A) vert handheva. Lova må betrast for å råka rasistiske handlingar og propaganda.
- Tiltrettelegging av arbeid og yrkesopplæring for innvandrarak.
- At menneske på flukt skal få politisk asyl i Noreg. Respekter SNs asylrettreglar.
- Å auka mottaket av kvoteflyktningar til minst 5000 pr. år.
- Opphaldsløyve til alle som har vore meir enn 15 månader i landet.
- At dei som har barn i Noreg skal få behalda eller få opphaldsløyve også ved skilsmål/samlivsbrot.
- At asylsøklarar ikkje skal vera på asylmottak i meir enn 6 mnd. Dei må busetjast sjølv om det ikkje er gjort vedtak om opphald.

12. Velferd

Velferdsstaten slik han er utvikla i Skandinavia, er eit resultat av arbeidarklassen sin kamp og av den lange oppgangsperioden i tiåra etter krigen. Med alle sine svake punkt er han gjennom si offentlege regulering av somme delar av marknaden, likevel verdt å forsvara.

Grunnprinsippa er at alle skal sikrast velferd («universalitetsprinsippet»), at velferdsordningane skal strevå etter større likskap, at

stønad skal vera grunna på rettar og ikkje nådegåver, at utgiftene skal finansierast av samfunnet over skattesetelen - og at det er eit nasjonalt ansvar at standarden på ytingane held ein viss kvalitet.

Det er mange døme på at desse prinsippa ikkje er gjennomførte i praksis i Noreg. Men det nye no er at prinsippa systematisk vert utfordra. «Tilslagsgrad» («treffsikkerhet»), «arbeidsline», «privatisering», «friviljug ansvar», «valfridom», «nødvendig innsparing» osv. er honnrord som vert nytta for det ideologiske føremålet å bryta ned forsvaret av velferdsstaten.

Dei seinare åra har stadig fleire av velferdsoppgåvene vorte overførte til kommunane utan at kommunane har fått tilsvarende auke i statlege overføringar. Dette har vore ein medviten strategi frå makthavarane, og har ført til store nedskjeringar i velferdstilbodet. Under dekkje av frasar om auka lokaldemokrati har kommunepolitikarane fått oppgåva å forvalta nedskjeringane. Dei sosiale rettslovene har vorte underordna krava i kommunelova om budsjettbalanse. Dette har gjeve store ulikskapar i velferdstilboda til kommunane.

Mistilhøvet mellom nye oppgåver og manglande ressursar har i dei fattigaste kommunane og i mange byar ført til uverdige pleie- og omsorgstilbod. Manglande ressursar vert så møte med krav om større privat innsats. Institusjonsomsorga vert bygd ned, men den billegare heimebaserte omsorga skal ta større oppgåver. Det er sjølvstundt bra om pleietrengjande kan få leva lengre i eigen heim, men dette må ikkje gå utover dei som treng pleie mest.

RV vil kjempa mot desse åtaka, og halda fram med kampen for å utvikla offentleg sektor ved å kjempa for:

- Universelle ordningar som gjeld alle, det gjeld barnetrygd til alle opp til 18 år, generell bustadsubsidiering, og at normer for hjelp til livsopphald og minstesatsar for trygder vert jamstelte. Trygder må fanga opp alle som treng underhald over lengre tid.
- At folketrygda vert oppretthalde som ei offentleg, skattebasert pensjonsordning der verknadene av tidlegare yrkesinntekt er avgrensa. RV avviser framlegg om livslang opptening, vil arbeida for fleire tilleggspoeng for dei som er fødte funksjonshemma, har hatt omsorg for funksjonshemma osv.
- Kraftig auke av minstepensjonane.

- At alle vaksne skal sjåast på som økonomisk sjølvstendige personar. Forsørgjarplikta vert avgrensa til eigne mindreårige barn.
- Lovfesta rett til akutt- og langvarig hjelp for alle som treng det. Ingen må stå lengre enn 2 månader på venteliste.
- Øyremerkte statlege overføringar til fylke og fylkeskommunar som dekkjer alle utgifter for personar som treng mykje hjelp, tilsyn og opplæring.
- At alle skal sikrast omsorg i eigen heim eller på alders-/sjukeheim dersom dei treng det.
- At eigeandelar på naudsynte helsetenester og praktisk hjelp i kvardagen vert fjerna.
- Statleg normering av satsane for sosialstønad. Full statleg refusjon av sosialutgiftene.
- Nye føresegnar til lov om sosiale tenester, så folk ikkje må selja vanleg bustad, personbil og andre vanlege eigenlutar.
- At tannhelse må inn i folketrygdas refusjonssystem
- At staten skal tryggja like helse- og velferdstilbod same kor ein bur. Lokalsjukehusa må haldast oppe.
- At regionsjukehusa skal vera i statleg eige.
- At helse- og sosialvesenet i samiske område skal byggja på samisk språk og kultur. Obligatorisk opplæring av helsearbeidarar i desse områda.
- At offentlege tilbod skal gje reell valfridom når det gjeld buformer. Døgnsteneste i heimebasert omsorg må utbyggjast. Brukarstyrt personleg assistanse må verta ein lovfesta rett, og bufellesskap med andre hjelpeavhengige må berre vera aktuelt for dei som ynskjer det sjølve.
- At alle funksjonshemma under 60 år som bur i sjukeheim eller i foreldreheim skal få tilbod om sjølvstendig buform umiddelbart.
- Språkopplæring, tolking og andre tiltak som kan bidra til at alle får eit reelt høve til medavgjersle i saker som gjeld dei sjølve.
- At avlastingstilbod for familiar med stort omsorgsansvar vert bygde ut slik at pårørande får naudsynleg fritid, og hjelpeavhengige vert mindre avhengige av familien.
- Offentleg stønad til brukarstyrte krisesenter og sjølvhjelpsgrupper.
- Utbygging av støttesenter for incestoffer - etter kva som trengst.
- Å skaffa informert samtykke også frå grupper som har kommunikasjonsvanskar.

- Barnetrygd for alle barn til fylte 18 år. RV er mot behovsprøving.
- Sterk satsing på barnevernet slik at saksførebuinga går raskt, at rettstryggleiken vert ivareteken og at ein framfor alt finn fram til dei løysingane som er best for barna.
- Auka mannskapsnormer på sjukeheimane
- Lovfesta og lik rett til pleie og omsorg same kor ein bur i landet.
- At staten skal overta det økonomiske ansvaret for eldreomsorga.
- Oppretting av eldreombod.
- Innføring av omsorgsløn på vanlege kommunale tilsetjingsvilkår
- Statleg fullfinansiering og formidling av individuelle tekniske tiltak som kompenserer for funksjonshemming.

13. Skule og utdanning

Førskule

Alle førskulebarn har rett til eit godt pedagogisk barnehagetilbod. Utvikling og drift av barnehagar og skulefritidsheimar skal vera eit offentleg ansvar på lik line med gratis skule.

RV vil arbeida for:

- Gratis barnehagar og skulefritidsheimar til alle barn.
- Mot skulestart for 6-åringar.
- Nei til kristen føremålsparagraf.
- Barnehagar skal omfatta barn i alderen 0 - 7 år.
- Tilfredsstillande areal- og mannskapsnormer.

Grunnskule

Skulen si oppgåve i samfunnet, også under kapitalismen, er å sørgja for at den herskande klassen får arbeidskrafta som trengst - og å reprodusera samfunnsmenneske i vid forstand.

Etter krigen har den herskande klassen trunge stadig meir utdanna arbeidskraft, og saman med arbeidarklassens kamp for lik rett til utdanning for alle, har det vorte 9-årig grunnskule, eller einskapsskulen.

RV meiner at det er viktig å slå ring rundt einskapsskulen og forsvara han på det sterkaste. Einskapsskulen er ein viktig del av grunnskulen. Det handlar om at alle barn og ungdomar har rett til utdanning, same kvar i landet dei bur, same kor mykje foreldra tener, uavhengig av

kjønn og nasjonalitet eller kva skule og klasse dei går i. Det vil seia at staten må ta ansvaret for utdanninga. Det vil seia nei til den stadige delegeringa av «ansvar» for skule nedover i systemet. Det vil seia at all skulegang og studium må vera gratis. Det vil seia nei til alle former for skulepengar. Auka delegering frå staten si side vert ei ansvarsfråskrivning, og ho aukar skilnadene mellom skulane sterkt og trugar med det den like retten til utdanning.

Samisk språk og kultur er framleis undertrykt i norsk skule. Norske barn må få kjennskap til samisk soge, levemåte og kultur. Samiske skular må leggjast under Sametinget, med rett til eigne fagplanar. Utdanning med løn på alle samiske studium inntil ein har så mange ein treng. Full statleg finansiering av lærebøker på samisk i alle fag i grunnskulen, og for alle fag som vert underviste i på dei samiske vidaregåande skulane. Lærebøkene for grunnskulen må koma på nord-, lule- og sørsamisk. Barnehagane og grunnskulen må leggjast opp slik at alle samiske barn (same kvar dei bur) og alle som bur i forvaltingsområdet for samelova sine språkreglar vert aktivt tospråklege.

Staten er viljug til å utdanna mange unge til arbeidsløyse, særskilt elevar med andre morsmål enn norsk. Difor må det inn i ei føresegn at elevar med minoritetsspråk skal ha opplæring i morsmålet sitt. Alle undersøkingar syner at jo betre du kan morsmålet ditt, di betre lærer du norsk. RV går inn for tokulturelle klassar med to lærarar, ein med norsk og ein med eit minoritetsspråk som morsmål. RV ynskjer å kvotera inn innvandrarar på lærarhøgskulane. For å få til ei betre forståing mellom gruppene, og betre kunna motverka rasisme, mobbing og vald i skulen, går RV inn for å erstatta kristendom og alternativt livssyn med eit sams haldnings-/livssynsfag.

Talet på godkjende private grunnskular med 85 % statsrefusjon har auka sterkt de siste åra, og i framtida vil ein eventuell EU-medlemskap kunna føra til endå sterkare oppbløming av private skular i Noreg. Det er på grunn av den frie etableringsretten. Det finst nok av velstående foreldre som er viljuge til å betala for skulegangen åt barna. Ein utarima og teknologisk akterutsegla offentleg skule forsterkar dette. Resultatet vert private eliteskular for dei som har god råd. RV er mot statsrefusjon til slike private skular.

Den teknologiske utviklinga vil føra til at alle menneske om ti år vil nytta elektronisk post og kunnskapsbasar på jobben sin, i organisasjonane mm. Det vil seia at staten så snøgt som råd må læra opp alle elevane i dette. RV krev at staten skal betala for PDar i kvart klasserom, barnehage, universitetsavdeling og høgskule, og både installasjonar og teljarsteg. Gratis bruk av Uninett og Internett! Dersom ikkje alle elevane får opplæring, vert kunnskapen berre for dei mest velstående familiane og skulane, og gutar meir enn jenter.

RV slåst ikkje berre for å forsvara alle sin like rett til utdanning. RV vil også ha eit endra verdigrunnlag i skulen. RV vil ha vekk den kristne føremålsparagrafen av di han er udemokratisk. RV går inn for ein skule der elevane er forskarar i staden for produsentar. Det vil seia vekk med karakterar på alle nivå. Andre vurderingsformer må utviklast. Berre karakterar er ueigna som vurderingsform, av di ein får eit skulesystem der barn og unge lærer å produsera kunnskap i staden for å læra reelt.

M.a. for å tømme barnehagane for barn og på den måten «skaffe fleire plassar», og for å gjera det norske skulesystemet meir likt det som er vanleg i fleire europeiske land, har styresmaktene avgjort at skulegangen skal vera 10-årig ved å ta inn 6-åringane i skulen. RV meiner at 6-åringane skal vera i barnehagen. Men no gjeld kampen å skaffa plass til dei nye elevane, og skaffa bøker og utstyr til alle elevane i grunnskulen som skal få nye læreplanar frå 1997 (L97). For 6-åringane vert det ein strid for å unngå at dei skal ha same undervisninga som dei noverande 1. klassingane har. L97 vil i tillegg gjera plassmangelen i grunnskulen større enn han allereie er.

Elevane skal få styrkt sjølvtiliten sin, ikkje svekka han. Alle skal ha rett til å læra å lesa og skriva sitt eige morsmål, og snakka sitt eige målføre. Jenter skal ikkje haldast nede i skulesystemet, men jenter og gutar skal få like høve til å veksa og velja framtida si ut frå interesser, og ikkje ut frå kjønnsroller. Soga og kulturen til arbeidarklassen og kvinnene skal rørga skulen. Perspektivet på undervisninga skal vera undersøkjingar, kritikk og opprør, solidaritet og handling. Dette er det ikkje mogleg å få til fullt ut under kapitalismen, men det går å slåst langs slike liner. «Solskinn og brød og ånd, eies av alle!»

Skulen må aktivt fremja antiimperialistiske og antirasistiske haldningar,

og ein sams identitet med menneska over hele kloden. Dette står i motstrid til EUs skuleplanar, som går ut på at det først og fremst er Europasoga som skal fremjast i undervisninga, på kostnad av verdssoga og soga til det einskilde land.

RV vil arbeida for:

- Alle sin rett til å læra og skriva på sitt eige morsmål.
- Forsvar av einskapsskulen, skulen må vera gratis.
- Skulen er elevane sin arbeidsplass. Minstestandard for areal og luft må innførast for å sikra arbeidsmiljøet.
- Maksimum 20 elevar i kvar klasse i grunnskulen og på teoretiske studieretningar i den vidaregåande skulen, og 12 elevar på yrkesfagleg studieretning.
- Å få fleire svein/fagbrev i skulen.
- At staten skal byggja nok skular til Læreplanen av 1997. Forsvar at skulane skal ha maksimalt 450 elevar.
- Forsvar av retten til tilpassa opplæring til alle som treng det.
- Statleg refusjon av all spesialundervisning.
- Dataopplæring for alle. PDar i alle klasserom. Gratis tilknytning til Uninett.
- Nei til statsrefusjon til private skular.
- Auka øyremerkte midlar frå stat til kommune når det gjeld grunnskulane.
- Forsvar av mønsterplanen av 1987 (M87).
- At førskulepedagogikken skal koma inn i skulen.
- At nynorskelevane skal ha rett til å få lærebøker på nynorsk.

Reform -94

RV går imot Reform -94. Reform -94 er ei innstramming av tilbodet i den vidaregåande skulen. Gjennom reforma planlegg staten å:

- rasera delar av fagutdanninga
- laga eit dårlegare tilbod til dei teorisvake elevane
- laga eit dårlegare tilbod til elevar med anna morsmål enn norsk
- hindra at dei som er over 20 år skal ha høve til ei utdanning innanfor det offentlege skuleverket
- ta frå mange høvet til å koma inn på den utdanninga de ynskjer
- teoretisera skulen og krava til å få yrkes- og fagutdanning på ein slik måte at mange ikkje vil få det
- medvite skapa eit sjikt som ikkje ser på seg sjølv som nokon som skal ha ei framtid innanfor arbeidslivet

- utdanna mange elevar til arbeidsløyse, skapa A- og B-lag i arbeidslivet

Reform -94 vert framstilt som eit løft som skal gje alle mellom 16 og 19 år rett til ei treårig utdanning som skal føra fram til yrkesfag eller delkompetanse. I røynda er det eit innsparingstiltak.

Høgre utdanning

I fyrste halvta av 90-åra har Noreg opplevd ein utdanningseksplasjon. Per 1995 er det 150.000 personar som tek høgre utdanning. Samstundes er krava for å få tilgang til fag og fagnivå stadig vorte høgre. Denne utviklinga har både utdanningspolitiske og strukturelle årsaker. Mange unge vel i dag høgre utdanning av di det ikkje finst noko alternativ. Arbeidsmarknaden er stram, og det er vanskeleg for unge utan arbeidsrøynsle å skaffa seg arbeid. Teoretisk kunnskap vert inngangsporten til fleire og fleire yrke, noko som fører til at annan kunnskap/røynsle vert nedvurdert. Dette er ei utvikling som er negativ, og som skapar problem for mange som ikkje ynskjer ei teoretisk utdanning.

Likevel meiner RV at utdanning har verdi i seg sjølv. Kunnskap er kjelde til makt, og tilgang til kunnskapen og kunnskapsutviklinga er viktug for å kunna utnytta og påverka det samfunnet me lever i. Lik rett til utdanning er difor ein av føresetnadene for eit demokratisk samfunn. Me ser i dag ei skeiv rekruttering til høgre utdanning både når det gjeld kjønn, klasse og geografi. For RV er det ikkje eit mål i seg sjølv at alle skal ta høgre utdanning, men retten til å velja skal vera lik for alle. RV vil difor slåst for:

- Opning av alle høgre læringsinstitusjonar.
- Studieløn/samfunnsløn til alle studentar.
- Integrasjon av studentar i velferdsordningane elles i samfunnet.
- At kvinneperspektiv skal inn på pensum i alle fag.
- Radikal kjønnskvoltering i alle vitskapelege studium.
- Eit læringsmiljø jenter og kan kjenna seg heime i.
- At næringslivet ikkje skal ha makt i utdanningsinstitusjonane.
- Betinging av bustad- og barnehagetilboda til studentane.
- Styrking av dei sosiale rettane til studentar og annan ungdom.
- Tilrettelegging for livslang læring.
- At høgre utdanning skal vera eit offentleg ansvar.

- At studentar/elevar frå land i 3. verda og tidlegare Aust-Europa skal kunna ta utdanning i Noreg på lik line med norske statsborgarar. RV vil difor at «u-lands paragrafane» i Statens lånekasse for utdanning vert gjeninnførte og utvida til å omfatta land i det tidlegare Aust-Europa òg. Difor vil RV gjeninnføra norskkurs på universitet og høgskular.

14. Kultur og media

RV arbeider for eit rikt og variert kulturliv der ulike kunstartar, stilretningar og kulturar med både profesjonelle utøvarar og eit breitt folkeleg kulturliv vert stimulerte. RV legg særleg vekt på å stø tiltak som stimulerer og får fram arbeidar- og kvinnekultur.

For å motverka den aukande amerikaniseringa og kommersialiseringa må det leggjast særskilt vekt på den norske og samiske folkekulturen i alle sine former. Tilhøva må også leggjast spesielt til rette for innvandrarane sine kulturar og kulturaktivitetar.

Det offentlege må leggja tilhøva til rette for kulturen gjennom at han m.a. får ein stor plass i skuleverket, gjennom bygging av kulturbygg og rimeleg utleige av lokale til friviljug kulturaktivitet, gjennom offentleg stønad til både profesjonelle og amatørar sin aktivitet, og gjennom subsidiering av prisar.

Kommersialisering og forflating

Det rike og allsidige kulturlivet i Noreg vert i dag truga av kommersialisering og forflating. Slik utviklinga av nærradioane og dei nye media som kunne ha auka breidda og høva i kulturlivet er i dag, vert det berre endå meir kommersialisme. Offentlege innstrammingar fører til dårlegare bibliotektilbod, nedlegging av musikkskular, auka sponing frå næringslivet og høgre prisar på kulturtilbod.

Samisk kultur må verta styrkja gjennom auka stønad til samisk teater, fleire program på samisk i radio og TV og stønad til fleire samiske bøker. Filmar og TV-program må verta teksta på samisk. Sameradioen må få ein eigen landsomfattande kanal med ansvar for alle samiske dialektar og høve til å lage daglege TV-sendingar på samisk. Pressestønadsordninga må gje grunnlag for ei allsidig samisk presse.

Samisk teater må få stønad som gjer at alle samiske område får eit teatertilbod.

Det norske skriftmålet - nynorsken - er under harde åtak. Staten overkøyrer mållova, og NRK har langt mindre nynorsk enn den firedelen dei er lovpålagde.

Eigarsamlinga i norske media svekkjer demokratiet. Særleg Schibsted og Orkla sin maktposisjon i mediënoreg er eit trugsmål mot mangfald og fri meiningsbryting. Aviser og etermedia set mykje av dagsordenen for politisk kamp i Noreg, og RV vil motarbeida at makta over media vert samla på få hender, som i tillegg representerer snevre interesser.

RV går inn for:

- Auka løyvingar til idrettsorganisasjonar, musikk, korps og andre som tilbyr fritidsaktivitetar for barn og unge.
- Styrking av biblioteka. Løyvingane må aukast drastisk.
- At det offentlege må ta vare på arkivmaterieill frå organisasjonar og private.
- Oppretting av ein statleg filmhøgskule med fullt utbygd teoretisk og praktisk undervisningstilbod.
- Oppretting av museum som tek vare på arbeidarkultur og kvinnekultur.
- Permanent høgskuleutdanning for norsk folkekultur.
- Offentleg stønad til internasjonale kultursentrum i kommunane.
- At det offentlege må stilla lokale og utstyr til rådvelde for nærradiostasjonane.
- At teatra må tryggjast gjennom auka løyvingar. Det samiske teatret må få mange nok faste stillingar, og driftsmidlar direkte over statsbudsjettet. Sterk auking av løyvingane til friviljuge grupper.
- At kunstnar- og skribentorganisasjonanes krav til auka bruk og skikkelege vederlag vert innfridde.
- At det rusfrie kulturtilbodet må verta styrkja
- Kommunale musikkskular over hele landet.
- Meir nynorsk i NRK og statsforvaltinga.
- Auka midlar til friviljug studiearbeid
- Nei til NRK som A/S
- Mangfaldige massemedia. Strengare avgrensingar av eigarsamlinga i mediebransjen.

- Nærradioane skal ikkje drivast etter reint kommersielle prinsipp. Reklameinntektene bør gå til eit fond som fordeler inntektene mellom alle nærradiostasjonar etter kor store stasjonane er, og kor lang sendetid dei har.

15. Samferdslepolitikk

RV vil ha ei samferdsle som slit vesentleg mindre på miljøet enn i dag, og som er sosialt rettvis. Det vil seia at samfunnet må verta organisert for å gje mindre transport, og at naudsynt transport må gjerast meir energieffektiv. Arbeidsplassar og butikkar må leggast der folk bur. Barnehage og skule må liggja i nærmiljøet. Gang/sykeltrafikk må verta dominerande, ikkje matpakkekøyning. Utkantane må sikrast rimeleg og god transport.

Norsk samferdsle er i dag prega av ein ganske fri marknad, og sterk satsing på biltrafikk. Trass i at fagfolk veit at det er umogleg, prøver ein å byggja seg ut av køproblema i byane. Kollektiv-trafikken får stadig dårlegare vilkår. Det er lite satsing på sykkeltrafikk og lokal miljøbetring. Finans-, olje-, bil- og entreprenørkapitalen er godt tent med den norske samferdslepolitikken. Det globale miljøet, dei som bur langsmed vegane og dei som ikkje kan nytta bil, er taparane.

Å snu samferdslepolitikken i berekraftig retning krev bruk av fleire verkemiddel samstundes. Det må verta mindre lettvent og dyrare å nytta bil som individuelt transportmiddel.

Samstundes må det verta raskare og billegare å sykla og reisa kollektivt. Me må vera viljuge til å nytta verkemiddel som sett for seg rårar usosialt (t.d. prisauke), dersom den samla verknaden er miljøvenleg og sosial.

RV arbeider for:

- Å avgrensa biltrafikken i byar og tettstader.
- Å stansa utbygginga av dei fleste store, nye veganlegg, og berre gjennomføra anlegg med stor miljøverknad. Utnytta det eksisterande vegnettet betre og supplera det med rimelege, ressursvenlege tiltak for å betra regularitet og tryggleik.
- At snøggtoget vert bygd ut som alternativ til bil og fly mellom Oslo og Stavanger, Bergen, Trondheim og Tromsø.
- Å gjennomføra ei kraftig miljøopprydding ved belasta vegar og

- andre samferdsleanlegg, slik at folk kan bu utan å få helse eller trivnad øydelagt.
- Å stø utvikling, produktutvikling, produksjon og overgang til miljøvenlege køyretøy for naudsynt transport.
 - Å overføra gods frå veg til båt og bane der det er mogleg ved terminalutbygging, avgifter og subsidiar.
 - Å laga sykkelvegnett i alle byar og tettstader.
 - Å ha ordningar med sykklar til fri eller billeg bruk ved haldeplassar og stasjonar.
 - Å innføra monalege drivstoffavgifter for å avgrensa flytrafikken og annan lite energieffektiv transport.
 - Å byggja ut eit godt kollektivtilbod i byar og tettstader, slik at trafikkavviklinga vert god og ressursbruken i samferdsla mindre enn no.
 - Å laga samordna transportopplegg i alle utkantstrøk, slik at transporttilbodet vert betre og meir energieffektivt.
 - Å byggja ut jernbanen og utvikla han til eit raskare og betre tilbod, der drifta kan gjerast energi- og ressurseffektiv i høve til andre transportalternativ. Nord-Noreg-banen er eitt døme på dette.
 - At utbygginga av Gardermoen må reduserast mest mogleg
 - Auking av bilavgiftene på bilar med meir enn 80 hestekrefter
 - At store verksemder/etatar som trafikkerer avstandar på 2 - 3 mil skal basera seg på elektriske bilar.

16. Bra og rimelege bustader til alle

Retten til ein skikkeleg bustad er ein menneskerett. Målet til Raud Valallianse er å oppretthalda busetnad over heile landet, og at alle skal kunna bu godt og rimeleg. Dette krev ein offentleg bustadpolitikk som ikkje er styrt av marknadskreftene. Bustadproduksjonen må styrast mot ein betre standard og betre bustadfordeling for folk flest. Godt bumiljø, livsløpsstandard og betre bukvalitet må ha prioritet. Ein god bustad er meir enn den «individuelle bustaden» til den einskilde eller gruppa. Ein god bustad er ein del av eit godt bustadområde, der uteareal, areal og bygningar for fellesskap, organisering, rekreasjon og møteplassar er godt løyste. RV er for ein variert bustadmasse som gjer det mogleg med ulike buformer - for einslege, tradisjonelle familieeiningar, generasjonsbustader, fleirfamiliehus og ulike kollektive løysingar.

I dag er det bustadmangel - særskilt i byane. Mange er vorte gjeldsoffer sjølv om dei har ein bustad med vanleg standard. Hovudgrunnen til dette er liberaliseringa av den statlege og kommunale bustadpolitikken.

Sentraliseringspolitikken har ført til at ein treng fleire nye bustader i byane. Endringar i familiemønsteret gjer at ein treng fleire nye bustader. Eldre og funksjonshemma har i større grad fått høve til å verta buande i sitt eige bumiljø i staden for på institusjonar. Dermed treng ein fleire bustader. Etter den feilslåtte byfornyninga trengst det framleis mykje fornying av bustadmassen.

RV arbeider for:

- At bukostnadene for eit nytt 3-roms husvære ikkje skal vera meir enn 25% av gjennomsnittleg industriarbeidarløn.
- At det må byggjast fleire bustader for å fjerna bustadunderskotet, og det må først ein aktiv desentraliseringspolitikk for å tryggja busetnaden i distrikta og letta presset på byane.
- Fleire offentlege leigebustader.
- At Husbankrenta skal haldast på 4%, at rentetrappa vert fjerna, og at avdragstida vert sett til 50 år igjen.
- At momsritak på bustader vert gjeninnført.
- Gjeldssanering for gjeldsoffer og byfornyingsoffer.
- Ny byfornyning på premissane åt dei som bur der. Kostnadene ved å utbetra det forsømte vedlikehaldet går til frådrag i kjøpesummen for dei som bur der.
- At bustadformidlingslova vert gjeninnført.
- Stønad til utvikling av nye bustader, buformer og buområde med livsløpsstandard. Arbeidet med betre tilgjenge for funksjonshemma i nærmiljøet må styrkjast.
- At tilpassing av bustader til funksjonshemma vert kompensert av det offentlege.
- Miljø- og menneskevenlege buområde utan bilar, med resirkulering av avfall, ENØK-tiltak mm., og med god offentlig service.
- Å utvikla gode totale bumiljø.
- Å leggja særskilt vekt på gode fellesareal ute og felles lokale.

17. Mot rusmisbruk og rusgiftsskader

RV vil ta fylgja av at alkohol er eit av de største sosial- og helsepolitiske problema. Dagens alkoholpolitikk fører til store menneskelege lidningar - og store offentlege utgifter. Liberalisering fører til at skadeverknadene vert endå meir omfattande. RV vil difor stø ein restriktiv alkoholpolitikk.

Fleirtalet av folket i Noreg, unge som gamle, avviser bruk av narkotika. Denne haldninga må verta oppmuntra og styrkja, slik at ein ser langt meir kritisk på alle rusgifter, alkohol inkludert.

RV vil:

- Stå for ein restriktiv løyve- og avgiftspolitik i kommunestyra.
- Ta vare på monofolet på import, engroshandel og sal av brennevin, vin og sterkøl.
- Ha ein prispolitikk som stimulerer folk til å nytta rusgiftsfrie alternativ til alkohol.
- Gå mot eitkvart forsøk på å legalisera narkotiske stoff.
- Ha eit rusfritt organisasjonsliv.
- Styrkja opplysningsarbeidet og organisasjonane som arbeider mot rusgiftbruk.
- Styrkja det førebyggjande arbeidet innanfor skule, ungdomsklubbar og foreiningar. Utgangspunktet må vera at ungdom har ressursar - og ikkje er klientar.
- At organisasjonar, foreiningar, lag etc. som får offentleg stønad, eller som er i offentleg regi, skal vera rusfrie.
- At det vert laga eit godt og differensiert tilbod av poliklinikkar, handsamingskollektiv, treningsbustader o.l. Barnevernet og utekontakten må byggjast ut.
- Arbeida for å styrkja det lokale hjelpetilbodet for rusmiddelmissbrukarar og familiane deira.
- Arbeida for at rusmiddelmissbrukarar får dei rettane til oppfylgjing og handling dei har krav på i fylgje lov om sosiale tenester.
- Gå mot auka tvang og fengselsbruk.

18. Redusert kriminalitet

Tradisjonell kriminalitet må reduserast ved å fjerna årsakene til den. Arbeidsløyse, mangel på utdanningsplassar, sentralisering, økonomiske og sosiale problem, spreiding av porno og annan kvinneundertrykkjande ideologi er viktige årsaker til kriminaliteten. RV arbeider for eit samfunn der desse årsakene er fjerna, og slåst i dag for å redusera dei så mykje som råd.

Førebyggjande arbeid er det viktigaste i kriminalpolitikken til Raud Valallianse. Ungdomsklubbar, musikkskular, idrettslag, motorklubbar og andre friviljuge foreiningar er viktige i førebyggjande arbeid. Difor arbeider RV for betre høve til slik aktivitet. RV er for å styrkja barnevernet og byggja ut utekontakten for å fanga opp og gje hjelp til barn og ungdom før dei får utvikla seg kriminelt.

Folk må arbeida for samhald, tette sosiale nettverk og gjensidig ansvar der dei jobbar og der dei bur. Dette er det beste middelet mot at menneske vert kriminelle av di dei føler seg utafør - eller ikkje føler nokon solidaritet med andre folk.

Det er bra når folk torer å bry seg på ein positiv måte når nokon har problem som kan driva dei ut i kriminalitet. Det er viktig å ta omsyn til rettskjensla hjå folk, og jobba mot at nokon skal ha føremøn av å snyta eller utnytta andre. Særleg er det viktig å setja inn ressursar mot økonomiske kvitsnippsbrotsverk, organisert mafiaverksemd, dei store bakmennene i narkotikaomsetnaden og den illegale sprithandelen, mot miljøkriminalitet, valdtekt, incest, barne- og kvinnemishandling og grove valdsbrotsverk.

Rettsapparatet har eit klårt klassestempel. Kriminaliteten til borgarskapen med økonomisk svindel, farleg arbeidsmiljø, åtak på demokratiske rettar og trakassering av arbeidarar vert i dag berre i liten grad råka av lova. Og slike lovbrøt vert ikkje prioriterte av politi og rettsvesen. Lovverket og politiet sitt arbeid er retta inn mot kriminaliteten frå «filleproletariatet» og den politiske og økonomiske kampen til arbeidarklassen og folket. RV er for å styrkja rettsforfylgjinga av borgarskapen sin kriminalitet..

Ein restriktiv kriminalpolitikk med sterk bruk av fengselsstraffer

reduserer ikkje tradisjonell kriminalitet. Negativ læring inne i fengsla, vanskar med jobb, bustad, og nye vener etter lauslatinga sementerer kriminelle mønster. RV er for å byggja ut større grad av alternativ til fengsel, alternativ som kan hjelpe dei dømde til eit ikkje-kriminelt liv. Slike alternativ er t.d. behandlingstiltak for rusgiftmisbrukarar, arbeidstrenings- og opplæringsprosjekt kombinert med opne anstaltar og meldeplikt.

RV arbeider for å:

- byggja ut førebyggjande tiltak som barnevern, utekontakt og ungdomsklubbar, og vil auka stønaden til friviljuge organisasjonar og humanitære organisasjonar.
- byggja ut rehabiliteringstiltak som alternativ til fengsel. Behandlings-, arbeids- og utdanningstilbod til alle rusgiftmisbrukarar og straffedømde.
- gje tilbod om behandling til alle som vort dømde for incest, seksuelle overgrep og kvinnemishandling.
- gje fri rettshjelp til alle som er utsette for mishandling og seksuelle overgrep.
- kjempa mot bruken av høge bøter for å skremma folk frå å kjempa for rettvisе saker. Fri rettshjelp til dei som er tiltalte i samband med politiske demonstrasjonar, aksjonar o.l.
- stoppa bruk av fengsling i asylsaker
- nedleggja dei store sentralanstaltane.
- heva minstealderen for fengselsstraff til 18 år, og den kriminelle minstealderen til 16 år.
- heva grensa for retten til fri rettshjelp.

19. For homofil og lesbisk frigjering

RV meiner det er ein menneskerett å kunna leva som lesbisk eller homofil utan å verta forfylgd, mobba eller undertrykt på anna vis. Kjærleik til eige kjønn er ein del av det menneskelege mangfaldet. Lesber og homsar utfordrar det etablerte kjønnsrollemønstret, og har gjort sitt for å danna alternative samlivs- og buformer. Registrert partnerskap har sprengt rammene for den tradisjonelle kjernefamilien.

Trass i framgang i kampen for rettar, står fordømane mot lesber og homsar framleis sterkt mellom folk flest. For mange homsar og lesber fører dette til at dei vel å leva skjult, i frykt for å verta avslørte og

utstøytte. Dette er eit stort helseproblem. Skule og arbeidsliv vil vera viktige arenaer for å spreia informasjon og kunnskap slik at homsar og lesber kan leva trygt og ope.

Dei lesbiske og homofile sine organisasjonar er den viktugaste krafta i kampen mot undertrykking og fordomar. RV stør dette arbeidet, og vil understreka kor naudsynt det er at heterofile aktivt medverkar til å forsvara homsar og lesber mot trakassering og diskriminering.

RV arbeider for:

- Oppretting av rådgevingstenester.
- Informasjon i skule og arbeidsliv.
- Framleis øyremerking av statlege midlar til hiv/aidsarbeidet, slik at Helseutvalet for homofile kan halda fram med det førebyggjande arbeidet mellom menn som har sex med menn.
- At smittevernlova ikkje vert nytta slik at det førebyggjande hiv/aidsarbeidet vert dårlegare, eller at hiv-positive vert utsette for overgrep.
- Statlege og kommunale midlar til organisasjonane si verksemd sentralt og lokalt.
- Aksept av lesbiske og homofile som omsorgspersonar for barn, medrekna høve til adopsjon.
- Forsvar av partnerskapslova.

20. For internasjonal solidaritet og frigjerung

RV jobbar for ei verd fri for undertrykking og utbytting.

I dag kviler heile verdsordninga på undertrykking og utbytting av det store fleirtalet av folk i verda. Imperialismen si undertrykking og utbytting av den 3. verda er, saman med dei globale miljøproblema, det viktugaste politiske spørsmålet i vår tid. Dette er nærare analysert i prinsippprogrammet til RV.

På nokre få år har Noreg utvikla fleire multinasjonale selskap som investerer meir og meir i den 3. verda og dei tidlegare austblokklanda.

Gjennom media og reklameindustrien vert folk i utviklingslanda påverka til å definera livskvalitet og levestandard slik me gjer det i den rike delen av verda. Difor er det viktig at RV kjempar mot kulturimperialismen dei vestlege landa fører gjennom reklameindustrien og fjernsynsseriane.

I stor grad er norske investeringar i den 3. verda kamuflert som u-hjelp gjennom blanda kredittar og parallellfinansiering. Dei er òg tilpassa politikken til Verdsbanken. RV vil avsløra denne typen imperialisme.

RV arbeider for:

- Stønad til folka sin kamp for nasjonal frigjerung og sjølvstende. Dette inneber m.a. solidaritetsarbeid med ei rekkje nasjonale frigjeringsrørslar i den 3. verda.
- Stønad til kampen for demokrati, miljø og sosial frigjerung over heile verda.
- Ein proletarisk internasjonalisme der arbeidarar og undertrykte sluttar seg saman mot kapitalismen og imperialismen. For ein «grasrotinternasjonalisme» med samarbeid og aksjonseinskap mellom venstreparti, fagrørslar, kvinne- og miljøorganisasjonar osv.
- Kamp mot norsk imperialisme. Mot norsk medlemskap i imperialistiske saman slutningar. Noreg må oppgje dei territorielle krava i Antarktis. Nei til næringslivsstønad utkledd som u-hjelp. Nei til norsk eksport av miljøydeleggjande prosjekt. Nei til investeringar som utnyttar dårlege sosiale tilhøve i den 3. verda. Nei til sexturisme.
- Sanering av gjelda land i den 3. verda har til Noreg. Noreg må gå inn for tilsvarande sanering av gjelda dei har til Verdsbanken og IMF. Noreg må trekkja attende vilkåret om at land som får u-hjelp må fylgja strukturtilpassingsprogrammet til Verdsbanken og IMF. Dette programmet råkar dei fattigaste av de fattige. All hjelp skal gjevast som vilkårslause gåver, eller som langsiktige og rentefrie lån, og dei skal koma dei undertrykte og fattige til gode. Handelsavtalar som fremjer import frå U-land når dette tener utviklinga til folk og miljø i desse landa.
- Å avsløra imperialistisk ideologi som er eit hinder for å byggja ein likeverdig og respektfull allianse mellom folk i verda.
- Samarbeid med EU-motstandarar i andre land, i og utanfor EU.

Utveksla røynsler og samarbeida om sams aksjonar og tiltak. Dette gjeld både som parti og gjennom partikameratar som tek initiativ til slikt samarbeid i andre organisasjonar dei jobbar i, som fagrørslar, kvinnerørslar, miljørørslar, bondeorganisasjonar osv.

21. Forsvars- og militærpolitikk

RVs militærpolitikk byggjer på forståinga av at ein ikkje får fred i verda før hovudårsaka til krig — imperialismen — er fjerna. Difor:

- RV stør breie nasjonale og sosiale frigjeringsrørslar som må gripa til våpen.
- RV kjempar mot krigarar der imperialistiske land, eller regionale og lokale krigshissarar, rivaliserer seg imellom og der menneska vert reduserte til kanonføde.
- RV stør alle krav om atomnedrusting og forbod mot ABC-våpen, og stør òg andre nedrustingskrav retta mot dei imperialistiske stormaktene.
- RV arbeider for at det skal verta så vanskeleg som råd er å nytta det borgarlege militærapparatet imperialistisk eller inneretter mot folk i Noreg.
- RV krev tiltak i retning av eit mykje billegare, meir defensivt og geriljaorientert forsvar.
- RV vil forby landminer.

Mot imperialistiske militæralliansar

NATO-medlemskapen knyter Noreg til USAs militærstrategi. Dette styrker ikkje norsk sjølvstende, men tener som stønad til dei økonomiske og militære ambisjonane til USA. EU har gjort til mål å gjera Vestunionen (VEU) til ein aktiv militær reiskap for seg. Det at Noreg er assosiert medlem i VEU, forsterkar den usjølvstendige rolla Noreg har hatt gjennom NATO-samarbeidet. Noreg vert fastare knytt til Tyskland og Frankrike, og vert samstundes medansvarleg for ein militærstrategi med brodd mot den 3. verda.

RV vil:

- Melda Noreg ut av NATO og seia opp den assosierte medlemskapen i Vestunionen.
- Gå mot stormaktene si førehandslagring av materiell i Noreg - og

mot NATO-øvingar på norsk jord. Stø alle framlegg som i praksis inneber at det norske militærapparatet vert mindre knytt til NATO.

- Føreslå ei løv som forbyr bruk av norske styrkar utanfor Noreg, sett bort ifrå som fredsvernande styrkar i konfliktområde der alle partar godkjenner at dei er til stades. Ikkje ein øre, ikkje ein mann til imperialistiske militæraksjonar.
- Oppløysa den norske IRF-styrken. Som eit minimum oppheving av stortingsvedtak som gjer at styrken ikkje kan delta i aksjonar utan FN-mandat.

For eit sterkt, nasjonalt og uavhengig forsvar !

Som ein lekk i forsvaret av norsk sjølvråderett, er RV tilhengjarar av eit sterkt, nasjonalt og uavhengig forsvar som er grunna på konvensjonelle våpen. Ryggrada i dette forsvaret må vera vernepliktsordninga.

Den omlegginga av forsvaret som skjer no, fører til at stadig fleire element i vernepliktsordninga vert rivne sund. Dermed svekkjer ein høva for langvarig motstand, medan det vert lettare å setja inn norske styrkar i imperialistiske aksjonar eller mot grupper innerter i Noreg.

Den rådande doktrinen som føreset hjelp utanifrå, gjev eit einssidig skalforsvar - strukturert av flyplassene. I fall slik hjelp utanifrå ikkje skulle koma, vil heile det noverande forsvarskonseptet bryta saman. Dette vil gjera det vanskeleg med eit forsvar over tid.

RV krev:

- Omprioritering frå oppgraderingsprogrammet for F-16-flya, til investeringar som gjev større mobilitet.
- Omprioritering frå det vedtekne programmet for stormpanservognene, til større evne til kjemping mot panservogner.
- Tiltak i retning av eit mykje billegare, meir effektivt og geriljaorientert forsvar.
- Verneplikt for kvinner, med full tilgang til mobiliseringshæren. Utbygging av barnehagar og anna for å letta kvinneleg deltaking i forsvaret.

For demokratiske reformer

Militærapparatet utgjer den viktigaste delen av valdsapparatet til den

borgarlege staten. Dette kjem til uttrykk ved at ei rekkje unntakslover gjeld for bruken av militære styrkar, krigsrett osv. Ikkje berre i krig, men «når krig truer» òg. Det syner seg gong på gong at militærapparatet, t.d. den militære overvakingstenesta, dreg seg unna t.o.m. tradisjonell parlamentarisk kontroll. Difor er det viktig å kjempa for demokratiske reformer av militærapparatet i fredstid:

Full rett til politisk verksemd:

- Avskaffing av helseplikt, blind lydnad og distinksjonar mellom vernepliktige. Reell medavgjersle for dei vernepliktige i den daglege drifta.

Styrk den sivile vernebuinga

- Sivil vernebuing skal fungera for folk i høve til ulukker og katastrofar både i freds- og krigstid. Den sivile vernebuinga i Noreg er katastrofalt dårleg. Utan ei utbygd sivil vernebuing vil det militære forsvaret falla saman av mangel på mat, drivstoff, materiell, reparasjons- og sjukehuskapasitet. Mangelen på sivilforsvarstiltak vil føra til store lidingar som kunne ha vore unngått.

RV arbeider for:

- Tilfluktsrom der kvar innbyggjar har sin plass i dei kommunane som har utbyggingsplikt.
- Oppbygging av korn- og kraftfôrlager i kommunane.
- Sikring av eitt års energiforsyning for jordbruket, med desentraliserte lager.
- Å fylgja opp norsk lov slik at helsevesenet får ein vernebuingsplan som kan duga.
- Utarbeiding av eit oversyn over vernebuingsverksemdar (konfeksjon, farmasi, næringsmiddel etc), og ein plan for trygging av produksjon som er naudsynt for vernebuinga.
- At det vert gjennomført regelmessige og realistiske sivilforsvarsøvingar.
- At sivile tenestepiktige, som av overtyding nektar militærtjeneste, må få høve til opplæring og organisering i sivile motstandsformer og teknikkar.
- Retten til politisk militærnekting.

22. Forsvar og utvid dei demokratiske rettane

Eit demokratisk sosialistisk samfunn som RV slåst for, vil seia ei kraftig utviding av dei demokratiske rettane, og at folket reelt får makta i samfunnet. Under kapitalismen arbeider RV for å forsvare og utvida dei demokratiske rettane, og for å avsløra og kjempa mot korrupsjon, maktkonsentrasjon og maktmisbruk.

Folk i Noreg har viktige demokratiske rettar som tale-, prente- og organisasjonsfridom, og røysterett ved hemmelege val der ein kan velja mellom fleire parti. Også prinsippa i offentleglova, forvaltingslova, streikeretten og rettstryggleiken er grunnleggjande demokratiske rettar. Desse rettane er ikkje sjølvsagde i store deler av verda, og ein må slå ring rundt dei. Men rettane er avgrensa, utsett for innskrenkingar og ikkje like for alle klassar og grupper i folket.

Borgarskapen sit med makta og styrer samfunnet etter sine interesser, trass i demokratiske val. Arbeidsplassar og heile lokalsamfunn vert lagde ned, stikk i strid med folkeviljen. Då er det profittjakt og ikkje demokratiet som avgjer. Plyndringa av naturressursane og øydelegginga av livsgrunnlaget er eit anna døme som syner kor avgrensa demokratiet er under kapitalismen.

Høva til å nytta yringsfridomen er ikkje lik for eigarane av Aftenposten og hjelpepleiaren. Kapital er avgjerande for å få høve til å spreia ytringane. Det gjeld alle typar media, organisasjonar og einskildpersonar. Retten til ytring er formelt lik for alle, men det er eit hav mellom dei høva ulike grupper har til å nytte yringsfridomen.

De sterke avgrensingane i streikeretten er ei viktig innskrenking i dei demokratiske rettane. Streik er eitt av dei få sterke maktmidla arbeidsfolk har i dag, men gjennom lovverket og Stortinget sin praksis med tvungen lønsnemnd, er det få høve til lovleg streik. Difor er det naudsynt å trassa lovverket for å nytta den demokratiske retten streik er.

Den innvandrings- og asylpolitikken norske styresmakter fører, er ei sterk innskrenking av dei demokratiske rettane (sjå eige kapittel). Politiet sine aksjonar mot svarte for å kontrollera om dei har opphalds-

og arbeidsløyve er, i tillegg til å vera eit grovt rasistisk overgrep, også eit trugsmål mot dei demokratiske rettane i heile samfunnet.

Leiinga i Arbeidarpartiet og politiet har samarbeidd om å overvaka opposisjonen i fagrørsla og den politiske venstresida. RV stør alt arbeid for å koma til botn i alle sidene ved denne overvakinga, og for å avsløra at overvakinga held fram.

Politiet sine brutale aksjonar mot demonstrantar og høge bøter for ulovlege demonstrasjonar er åtak på ytringsfridomen, og vil få alvorlege fylgjer om dei får halda fram.

Dei siste åra er det avslørt mykje snusk, korrupsjon og vanstyre i den offentlege forvaltinga og i det politiske systemet. Av di det har vore ei rådande oppfatning at slikt ikkje finst i Noreg, har korruperte politikarar og byråkratar hatt særskilt gode arbeidstilhøve. Når toppolitikarar og toppbyråkratar vert eit eige sosialt sjikt som lever i økonomisk overflod, åtskilt frå kvardagen åt folk flest, er grunnlaget lagt for at maktmisbruk og korrupsjon skal veksa fritt.

Kommunelova frå 1994 har lagt grunnlaget for ytterlegare innskrenkingar i det lokale demokratiet. RV går mot reduksjon i talet kommune- og fylkestingsrepresentantar, og ynskjer at dei folkevalde organa skal vera mest mogleg representative. RV går mot at lokalpolitikken vert meir og meir dominert av eit sjikt heiltidspolitikarar, mot budsjettprosedyrer som hindrar interessegrupper i å engasjera seg - og mot rammelover utan minstekrav og -rettar. RV er for at dei valde representantane får gode arbeidstilhøve og fri frå jobb når det er naudsynt, med dekking av tapt arbeidsforteneste. Dette vil seia mykje for småbarnsforeldra, særleg kvinnene. RV trur òg at dette vil kunna motverka utviklinga i retning av heildagspolitikaren, og motverka politikarflukta.

Det viktigaste åtaket på demokratiet i Noreg er forsøket på å få Noreg inn i EU. Ein full EU-medlemskap vil seia å selja norsk sjølvråderett, og å gje frå norske folkevalde organ høvet til å fatte avgjerder på vesentlege område. Gjennom å vedta EØS-avtalen gjorde Stortinget eit politisk kupp. Dette er eit læredøme på det udemokratiske styret til borgarskapen.

RV arbeider for:

- Opne møte i alle offentlege styringsorgan (Berre unntak for sosiale nemnder når dei handsamar klientsaker).
- Tvungen registrering av, og full offentlegheit om alle styreverv, aksjepostar, økonomiske godtgjersler og organisasjonsverv for alle politikarar i kommunestyre, fylkesting, Storting og regjering.
- At alle førebuande saksdokument til kommunestyre og kommunale utval skal vera offentleg tilgjengelege, berre med dei unntaka som kjem av personvernet i helse- sosialsaker.
- Større høve for lokalpolitikarar til å utføra vervet sitt gjennom å vera deltidspolitikar. Me går mot fleire heiltidspolitikarar, og i mot reduksjonen av talet på representantar i kommunestyre og fylkesting.
- Utviding av streikeretten til å gjelda ved lokale forhandlingar òg, oppheving av fredsplikten og mindre høve til å vedta tvungen lønsnemnd. Alle avgrensingar i den lokale forhandlingsretten må opphevast.
- Ei lov om arbeidarkontroll i både offentlege og private verksemder. Dei tillitsvalde skal ha rett til å undersøkje alt som gjeld økonomi og rekneskap hos arbeidsgjevaren. Før arbeidsgjevaren skal det vera straff for å mobba eller trakassera dei som gjer bruk av denne retten.
- Utvida rett til demonstrasjonar. Ingen avgrensingar av kor mange demonstrantar som er tillatne. Bøteterroren mot demonstrantar må stoppast.
- Retten til å stoppa miljøfiendtlege tiltak og inngrep i naturen dersom miljøskadane ikkje er utgreidde, og dersom det ikkje er sett i verk tiltak som veg opp for skadane.
- Auka pressestønad som sikrar mangfaldet i pressa.
- Offentleg stønad til nærradiostasjonar som sikrar organisasjonar rett til ytring over eteren.
- Røysterrett for innvandrarar ved stortingsval etter same regler som gjeld ved kommune- og fylkestingsval.
- At innskrenkingane i folkestyret og folk sine rettar som ligg i kommunelova av 1994, må stoppast.
- Å avskaffa kongedømet.

Eit alternativt Noreg utanfor EU og EØS.

Vedtak på landsmøtet 1995.

EU-landa og Noreg er grunnleggjande sett same type kapitalistiske land, med mange sams utviklingstrekk, og med arbeidarar og undertrykte som treng sosialismen like mykje. Med norsk sjølvråderett utanfor EU og EØS er det imidlertid mogleg for sterke folkelege rørsler å pressa fram ei alternativ utvikling, til ein viss grad under kapitalismen òg.

På nokre område har Noreg «særtrekk» som må forsvarast, slik som: Ordningar som gjer det mogleg å oppretthalda levande distrikt, ei arbeidsmiljølov med mange positive trekk, stor kvinneleg deltaking i arbeids- og samfunnsliv, universelle trygdeordningar osv. Dette er ordningar RV vil vera med på å forsvara.

RV meiner òg at det er mogleg å forma eit «program» med sjølvinnlysande fornuftige krav som kan danna grunnlag for breie folkelege alliansar for ein alternativ kurs i Noreg.

RV arbeider for at desse krava må stå sentralt i eit sånt program:

- Gjeninnføring av konsesjonslover som kan ivareta den norske sjølvrådetretten.
Konsesjonslovene må nyttast aktivt for å forsvara arbeidsplassane og ei økologisk og økonomisk forsvarleg forvaltning av naturressursane.
- Gjeninnføring av kontroll over kapitalrørslene.
- Ein industri- og samferdslepolitikk som gjer det mogleg å stabilisera CO₂-utsleppa på 1989-nivå med det same. Reduksjon med 50% i løpet av 10 år.
- Arbeid til alle - gjennom å kopla dei ledige hendene og hovuda med haugen av uløyste oppgåver - og gjennom kraftige arbeidstidsreduksjonar. Dette inneber både utbygging av offentleg sektor, og ein forpliktande plan for ein nasjonal industripolitikk som tek sikte på å nytta alle ressursane i landet — innanfor økologisk forsvarlege rammer.

- 6-timars arbeidsdag med full lønkompensasjon, både som ein lekk i kvinnene si frigjering og i kampen mot arbeidsløysa. Reell likeløn for kvinner og menn.
- Ei garantert minsteinntekt som gjer det mogleg med eit verdig liv for alle - anten dei er minstepensjonistar, arbeidslause, trygda på annan måte - eller sosialklientar.
- Forsvar av, og utbygging av, offentlege velferdsordningar.
- Sjukehus- og trygge sjukeheimplassar til alle som treng det.
- Uføretrygd til alle uføre som ikkje har full arbeidsinntekt
- Heimebasert eldreomsorg som gjev det som trengst til eldre som vil bu heime, og som samstundes treng stønad.
- Gratis barnehagar og fritidsheimar til alle barn.
- Gratis offentleg skule med plass til alle

Gjennom sterke rørsler for desse krava vil folk sjølve få røyna kva som er mogleg, kva som står i vegen, og kva som krev sosialismen.

Meld deg inn i Rød Valgallianse!

Kontingent kr 200 pr år.

For studenter, arbeidsledige, trygdemottakere: kr 100.

RV, Osterhaus' gate 27, 0183 Oslo.

Postgirokonto: 0823 0311944

OPPRØR

Medlemsavisa til Rød Valgallianse

Kommer ut med ti nummer i året.

Gratis til medlemmer.

Abonnementspris for ikke-medlemmer: Kr 100 pr år.

Bestilling sendes

Opprør

Rød Valgallianse

Osterhaus' gate 27

0183 Oslo

Postgirokonto: 0823 0311944

Rød Valgallianse
Osterhaus' gate 27
0183 Oslo

Telefon 22 98 90 50

Telefaks 22 98 90 55

Web-adresse:

<http://www.oslonett.no/home/rø/index.html>

e-post-adresse:

rø@oslonett.no